

Alchemilla

Winternummer 2016

Colofon

De Alchemilla verschijnt viermaal per jaar in een oplage van 375 exemplaren.

Het IVN, instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een landelijke vrijwilligersvereniging met regionale afdelingen.

Omdat de IVN afdeling West-Friesland ervan overtuigd is dat werken aan een gezond leefmilieu belangrijk is voor ons, voor kinderen en voor u, houdt het zich bezig met allerlei natuuractiviteiten.

Het lidmaatschap kost € 22,50 per jaar. U ontvangt dan dit afdelingsblad en het landelijke IVN-blad Mens en Natuur.

De Alchemilla wordt gedrukt bij Editoo B.V. in Arnhem

Kopij naar redactie@ivn-westfriesland.nl

Bestuur

Voorzitter: Geert Pietersen

T: 0228 523565

E: g.pietersen@ivn-westfriesland.nl

Secretaris: Gé Kenter

T: 0228 513362

E: g.m.kenter@ivn-westfriesland.nl

Penningmeester en

Ledenadministratie: Rob den Hartog

T: 0228 517593

E: r.den.hartog@ivn-westfriesland.nl

Rekeningnummer:

IBAN/Rekeningnummer: NL13 RABO 0167 7601 57

t.n.v. IVN afd. West-Friesland

Leden van Bestuur:

Astrid Bijster

T: 0229 275673

E: a.bijster@ivn-westfriesland.nl

Hans Verhoeven

T: 0228 515137

E: j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl

Adri Bozelie

T: 0227 542621

E: a.bozelie@ivn-westfriesland.nl

Eleonora de Boer

T: 06 54254117

E: e.de.boer@ivn-westfriesland.nl

Foto's

Foto voorkant:

Rijp

Foto Hans Verhoeven

Foto achterkant:

Roesje

Foto Wil Stelling

Sponsors

ABZ SEEDS: Bladzijde 20

WFO notarissen: Bladzijde 24

IVN afdeling West-Friesland

NME centrum: Streekbos Paviljoen

Postadres: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

Telefoon: 0228 520486

Email: info@ivn-westfriesland.nl

Website: www.ivn-westfriesland.nl

Facebook: www.facebook.com/ivnwestfriesland

Twitter: <https://twitter.com/#!/IVNstreekbos>

Nummer KvK: Noordwest-Holland 40624859

RSIN-nummer: 809409914

ANBI: www.ivn-westfriesland.nl/ANBI

Het NME centrum is iedere zondag geopend van 13.00 - 17.00 uur

Dependance:

Het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud

Contactpersonen

IVN afdeling West-Friesland organiseert diverse activiteiten. Wilt u iets weten of actief meedoen neemt u dan contact op met onderstaande contactpersonen

Redactie Alchemilla:

Astrid Bijster (zie Bestuur)

Lisbeth van Lintel, T: 0228 517005,

E: l.van.lintel@ivn-westfriesland.nl

Michelle Prins, T: 06 22049814

E: m.prins@ivn-westfriesland.nl

Joke Tilgenkamp, T: 0229 235101

E: j.f.tilgenkamp@ivn-westfriesland.nl

Hans Verhoeven (zie Bestuur);

PR / Persberichten: Toos Brink

T: 0228 512316, E: t.brink@ivn-westfriesland.nl

Publieksactiviteiten: Frieda Bus

T: 0228 541489, E: f.bus@ivn-westfriesland.nl

Scholenwerk: Frieda Bus (zie publieksactiviteiten)

Exposities: Beppie van der Wegen

T: 0228 322338, E: b.vd.wegen@ivn-westfriesland.nl

IVN website: Rob den Hartog (zie Bestuur)

Vaarexcursies: Theo Ruiter

T: 0228 515797, E: th.ruiter@ivn-westfriesland.nl

Weidevogelwerkgroep: Geert Pietersen (zie Bestuur)

Knotwerkgroep: Rob Rijswijk

T: 0228 561642, E: r.rijswijk@ivn-westfriesland.nl

Ecowerkgroep: Louis van Wegen

T: 0228 316825, E: l.van.wegen@ivn-westfriesland.nl

IJsvogelwerkgroep: Douwe Greydanus

T: 0228 720119, E: d.greydanus@ivn-westfriesland.nl

Inventarisatie Streekbos: Hans Verhoeven (zie Bestuur)

Werkgroep Egboetje: Adri Bozelie (zie Bestuur)

Cursussen: Astrid Bijster (zie Bestuur)

Paddenstoelenstudiegroep PWF: Wil Stelling

T: 0228 315307, E: w.stelling@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Natuurkoffer

Adri Bozelie (zie Bestuur)

Voorwoord

Geert Pietersen

Als ik dit schrijf is de klimaatconferentie in Parijs in volle gang. Delegaties uit bijna alle landen van de wereld onderhandelen twee weken lang met elkaar om een nieuw klimaatakkoord te sluiten. De landen zijn uit op een krachtig akkoord. Er is een gevoel van urgentie en er is druk uit de samenleving. Mensen maken zich zorgen, willen verandering zien. Ik vind het fascinerend om te zien hoe zo'n conferentie werkt.

Je hebt 'facilitators' die kijken of een verdragtekst haalbaar is. Er zijn 'informers' die nagaan hoe bepaalde kwesties liggen. 'Informal informers' proberen doorbreken te bereiken in moeilijke kwesties en dan zijn er nog de 'very informals' die aan de bar proberen dwarsliggers te overtuigen.

Hopelijk hebben wij niet zoveel lobbyisten nodig om duurzame activiteiten te ontplooiën.

Als u dit leest is de uitkomst van de klimaatconferentie bekend. Ik hoop van harte dat al dit onderhandelen een positief, concreet en werkbaar resultaat heeft opgeleverd zodat er een trendbreuk met het verleden gemaakt wordt. In deze Alchemilla wordt duidelijk dat wij bij IVN West-Friesland ook het verschil willen maken. Duurzaamheid is prominent aanwezig in dit nummer in allerlei vormen en met veel plannen. Het is goed dat wij inhoud gaan geven aan onze naam als Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid. Met die Natuureducatie zat het al veel langer goed, daar is het mee begonnen, maar Duurzaamheid, hoe maak je het verschil en voer je dat dan uit?

Ik vind dat duurzaamheid begint bij jezelf en beslis dan voor je zelf wat je kunt bijdragen. Dat kun je doen door te kijken naar wat je koopt en hoe je met je spullen omgaat. Uiteindelijk is immers alle economische activiteit gericht op consumptie van de gemaakte producten, dus hoe duurzamer wij kopen en onze spullen gebruiken hoe beter het is voor het klimaat.

En we kunnen natuurlijk met elkaar samenwerken en projecten opzetten en ideeën uitwerken. Daarbij onderscheiden we onze activiteiten in twee hoofdonderdelen, nl. educatie en beheer. Bij beide activiteiten komt altijd wel het aspect duurzaamheid aan de orde. Bij educatie brengen we kennis over de natuur over en bij beheer proberen we de natuur zoveel mogelijk in zijn originele vorm te behouden of terug te brengen. Het resultaat wordt duidelijk in de stand van de biodiversiteit.

Verder in dit nummer de verslagen van alle werkgroepen. Indrukwekkend is het grote aantal activiteiten dat wij uitvoeren en het aantal mensen dat we daarmee weten te bereiken. Belangrijk daarbij is om de samenhang tussen al die activiteiten te bewaren. Dat doen we in het klankbordoverleg waarin alle werkgroepen vertegenwoordigd zijn en sinds dit jaar ook door aan het begin van elke bestuursvergadering een werkgroep uit te nodigen. Zo weten wij van elkaar wat er leeft, wat de plannen zijn en waar de werkgroep behoefte aan heeft.

Al met al zijn we een springlevende vereniging die met de inzet van heel veel vrijwilligers tot prachtige resultaten komt. Daarom alle vrijwilligers hartelijk bedankt voor jullie grote en belangeloze inzet voor het IVN. Ik wens ons allen een mooi 2016 toe.

Van de bestuurstafel

Gé Kenter (secretaris)

Zoals waarschijnlijk bij iedereen bekend is nodigt het bestuur op elke vergadering iemand uit die een werkgroep coördineert en of een bijzondere functie vervult binnen IVN West-Friesland. Bij de vergadering van augustus was Beppie van der Wegen aan de beurt. Zij vertelde dat alles uitstekend verliep. Lisbeth van Lintel maakt de borden en door de leden worden prachtige foto's gestuurd. Ook het budget is ruim voldoende.

Bij de vergadering van september werd Wil Stelling uitgenodigd. Wil coördineert de paddenstoelenstudiegroep. Dit blijkt een zeer intensieve en interessante studie te zijn, vooral als het gaat om het opsporen van sporen en zaden. Hier zijn geraffineerde microscopen voor nodig.

In september is er door Dhr. Bart van der Berg een prachtige microscoop geschonken waarvan alleen het lampje moest worden vernieuwd. Maar Wil bracht naar voren dat ze graag ook nog een professionelere microscoop met camera wilde hebben waar ook nog de nodige vrij prijzige literatuur bij hoort.

Besloten is dat Wil prijzen op zal vragen, waarna het bestuur gezien het belang van deze studie, fiat zal geven. Zo komt toch het belang van deze gesprekken goed naar voren, het bestuur wenst Wil en haar groep veel succes.

Op de vergadering in november was het de eer aan Frieda Bus, onze verse coördinator van het scholenwerk.

Frieda laat weten veel werk te hebben met het inleven in deze materie, maar dat het allemaal goed lukt. Er moeten wel adresbestanden worden bijgewerkt en Frieda wil de diverse aanbiedingen die aan de diverse scholen worden gedaan serieus onder de loep nemen, omdat bij sommige excursies de belangstelling sterk dalende is.

Al met al is Frieda goed bezig, maar geeft wel te kennen dit niet langer dan twee jaar te willen doen. Dus beste lezers, wederom de vraag, laat uw gedachten hier over gaan en praat hierover met anderen, die wellicht deze functie op zich willen nemen. Met als voordeel dat nu alles door Frieda opnieuw wordt opgezet en gereorganiseerd. M.a.w. de komende scholencoördinator komt min of meer in een gespreid bed terecht.

De voltooiing van het Kabouterpad nadert: de Trinkel heeft hiervoor € 750 gesubsidieerd wat we goed zullen besteden. Wat betreft het Wonderpad, deze is in oktober met succes in gebruik genomen. Op het jubileumfeest van 29 mei zullen de beide paden officieel door de burgemeester of wethouder worden geopend.

6 november was het laatste scholencircuit, waarbij de boot weer gebruikt zou worden om als onderdeel in dit circuit, tijdens het varen van een rondje, vogels te spotten. Een altijd zeer geliefd onderdeel bij de schooljeugd.

Echter bij het boothuis aangekomen kwam ik al snel tot de ontdekking dat de deur van het boothuis er wat vreemd bij hing. Deze was dan ook op brute wijze uit zijn scharnieren geramd, waarna ook het slot zelf flink was gemolesteerd. In het boothuis gekomen bleken wederom alle accu's te zijn verdwenen, zo ook de verbandtrommel en de gereedschapskist met daarin de scheepstoeter, breekpennen en

Lees verder op de volgende pagina

ander gereedschap. Vermoedelijk steeds hetzelfde gilde, die perfect op de hoogte is van de ligging van het boothuis. Politie gebeld, die heeft hier een keurig rapport van geschreven voor de verzekering. Theo kon weer aan de slag om de schade aan de deur te herstellen (waarvoor dank). Vervolgens de verzekering op de hoogte gebracht. Schade-expert is langs geweest, we horen nog wat er zal worden vergoed. Frustrerend wordt dit inmiddels wel, want dit is nu de 3e keer dat dit gebeurt.

Het bestuur gaat nu wederom om tafel met de gemeente en RSW om te bespreken of er onder de steiger van het SP een nieuw boothuis kan worden gebouwd. Het voordeel is dan camerabewaking en alarm zodat dit hopelijk het dieven-gilde in de toekomst wat afschrikt.

In 2016 komt er ook weer een trouweledendag. De datum wordt in de volgende Alchemilla bekend gemaakt, houdt deze dus goed in de gaten. Elders in dit blad vindt u ook de uitnodiging voor de Algemene ledenvergadering waarin ook de Snoeshaan wordt uitgereikt aan een IVN-lid die zich op bijzondere wijze inzet voor deze prachtige organisatie. Het bestuur hoopt op een goede en enthousiaste opkomst dit jaar.

Ledenmutaties 4e kwartaal 2015

Rob den Hartog

Inschrijvingen

15-09-2015 Mevr. Y. Verbeek, Hoorn 15-09-2015 Mevr. I. Essen-Schouten, Grootebroek 15-09-2015 Mevr. S. Jackson, Grootebroek 15-09-2015 Dhr. E. ter Veld, Westwoud 15-09-2015 Dhr. N. Slagter, Grootebroek 15-09-2015 Dhr. J. Baas, Hoogkarspel 15-09-2015 Dhr. P. Commandeur, Wognum 15-09-2015 Mevr. R. Commandeur, Wognum 15-09-2015 Dhr. E. Bruijns, Hoorn 15-09-2015 Mevr. M. Bommer, Uitgeest 15-09-2015 Mevr. A. van der Berg, Uitgeest 18-09-2015 Mevr. A. van Zonneveld, Wijdenes 02-10-2015 Mevr. C.M. Kaat-van Dijk, Venhuizen 18-11-2015 Mevr. A. Groot-Prins, Andijk

Uitschrijvingen

31-12-2015 Dhr. M.P. Blind, Hoorn Nh 31-12-2015 Dhr. S. Blokker, Zaandijk 31-12-2015 Dhr. J. van Duin, Enkhuizen 31-12-2015 Dhr. A. Bremmer, Nibbixwoud 31-12-2015 Dhr. D. Drijfhout, Andijk 31-12-2015 Mevr. I.C.T. Minken, Bovenkarspel 31-12-2015 Dhr. M. Mulder, Wijdenes 31-12-2015 Mevr. A. Vredegoor, Medemblik 31-12-2015 Dhr. K. Wever, Zwaagdijk 31-12-2015 Mevr. S. Overtom, Haarlem 31-12-2015 Mevr. S. Bajema, Hoorn Nh 31-12-2015 Mevr. L. Sipkes, Ursem 31-12-2015 Dhr. R. van der Star, Hoorn Nh 31-12-2015 Mevr. A. de Haan, Wervershoof 31-12-2015 Dhr. H. van Diepen, De Goorn 31-12-2015 Mevr. J. Leenstra, Berkhout 31-12-2015 Dhr. J. Flink, Medemblik

Totaal aantal leden en donateurs: 282

Voorinformatie betreffende de jaarlijkse contributiebetaling

Rob den Hartog

Medio januari 2016 wordt bij de leden en donateurs die ons daarvoor machtigden de verschuldigde contributie ad. € 22,50 of de vrijwillige donatie met een minimum van € 10,00 van hun betaalrekening afgeschreven.

Bij deze Europese incasso worden het achterop deze Alchemilla bij uw adresgegevens afgedrukte IVN-lidmaatschapsnummer als machtigingskenmerk en ons incassantennummer NL23ZZZ406248590000 vermeld.

Tenzij anders overeengekomen zijn ereleden en huisgenootleden geen contributie verschuldigd en betalen landelijk ingeschreven leden hun contributie overeenkomstig de afspraak rechtstreeks aan IVN Nederland.

Deelnemers aan onze Groencursus 2015 hebben de contributie 2016 reeds met het cursusgeld voldaan.

Alle overige leden dan de hiervoor genoemde ontvangen begin januari 2016 van ons een betalingsverzoek voor de in de ALV 2012 vastgestelde contributie, vermeerderd met € 2,00 voor administratiekosten.

Uitnodiging jaarvergadering d.d. 8 maart 2016

Het bestuur nodigt de leden van IVN West-Friesland van harte uit om de jaarvergadering bij te wonen op dinsdag 8 maart om 19.30 uur in de Incoteczaal van het Streekbos Paviljoen.

Agenda jaarvergadering 2016.

01. Opening door de voorzitter.
02. Mededelingen van het bestuur (grote clubactie).
03. Ingekomen stukken.
04. Notulen jaarvergadering 2015 (zie lentenummer Alchemilla 2015, jaargang 43, nr.2).
05. Jaarverslagen 2015 (zie winternummer Alchemilla 2016, jaargang 44, nr.1).
06. Uitreiking Snoeshaan.
07. Financieel verslag 2015.
08. Verslag kascontrolecommissie.
09. Begroting 2017.
10. Benoeming nieuwe kascontrolecommissie.
11. Bestuurswijziging.
12. Rondvraag en sluiting.

Na de vergadering die tot ongeveer 21.30u. zal duren, is er een gezellig samenzijn onder het genot van een hapje en drankje.

Rond 22.00 u. sluiten we de avond af.

Tot ziens op dinsdag 8 maart.

Column Scharrelkids

Marianne Ouwerkerk

Zomertijd:

Ik ben nieuwsgierig wie dit bedacht heeft.

Googelen leert me dat het Benjamin Franklin (17 januari 1706 - 17 april 1790) was die het als eerste voorstelde maar dan moest je vroeger opstaan en vroeger naar bed om op kaarsen te besparen. (Als zoon van een kaarsenmaker is dat niet slim, z' n vader zal niet blij geweest zijn)

Twee eeuwen later kwam een Engelsman genaamd William Willett met een soortgelijk voorstel. In april 80 minuten vooruit en in september weer terug. Dat is er nooit doorgekommen.

De eerste invoering van de zomertijd vond plaats tijdens de eerste wereldoorlog. Vanaf 30 april 1916 tot 1 oktober 1916. Daarna is het nog een paar keer gebeurd, maar het werd steeds afgeschaft.

De oliecrisis van 1973 was de aanleiding voor de invoering van de huidige zomer/wintertijd. Zo kon er op energiekosten bespaard worden.

Nu gaat men er eigenlijk vanuit dat het voor de boeren beter is. Dan kunnen ze eerder het land bewerken en ' s avonds eerder stoppen.

Terwijl de vorige aanpassingen na korte tijd afgeschaft werden, duurt deze zomertijd nu al weer 38 jaar.

Ik kan geen voordeel ontdekken.

Twee maal per jaar wordt je bioritme verstoord. En dan heb je de jaarlijks terugkerende discussie: de klok gaat een uur vooruit. Nee, je moet de klok een uur stilzetten. In het voorjaar gaat ie vooruit en in het najaar achteruit, dat is toch niet zo moeilijk?

Na een week of wat begin ik er wat aan te wennen maar de beestenboel thuis weigert zich aan te passen.

' s Morgens word ik mijn bed uit getreiterd. Het begint voorzichtig. Harmony springt op bed en geeft lieve kopjes. Ik stop mijn hoofd onder het dekbed. Het is te vroeg. Harmony geeft het op. Zusje Chaos neemt het over. Met een grote sprong belandt ze op mijn buik. Au! Poes krijgt vliegles.

Even later staat er een hond met twee pootjes op de rand van het bed zielig te doen. Hun biologische klok zegt dat het etenstijd is. Mijn biologische klok zegt: ' slapen' .

Ik probeer nog wat tijd te rekken, maar uiteindelijk zwicht ik voor die trouwe hondenogen.

Slaapdronken vul ik drie etensbakjes en kruip mijn bed weer in. Ik draai me om en droom van de dag dat ook dit geschuif met uren voorbij zal zijn.

Nationale Vogelweek 2016

Vogelbescherming Nederland

Van 14 t/m 22 mei 2016 organiseert Vogelbescherming Nederland in samenwerking met vele vogelwerkgroepen en groene organisaties de Nationale Vogelweek.

Door het hele land zijn er gratis vogelexcursies en activiteiten. Onder begeleiding van ervaren vogelkenners ontdek je vogelsoorten die je nooit eerder hebt gezien.

In de Nationale Vogelweek kan iedereen ervaren hoe rijk ons land is aan vogels en hoe leuk het is om naar vogels te kijken. Zoals de vaak verrassende vogelwereld vlak om de hoek. Dan sta je opeens zomaar oog in oog met een Ransuil, Groene specht, IJsvogel, Grutto, of ontdek je hoe fraai alledaagse soorten als een Groenling of Putter van dichtbij zijn.

In elke provincie worden tientallen vogelexcursies, wandelingen, workshops en andere vogelactiviteiten georganiseerd. De excursies zijn altijd voor kleine groepen en grotendeels gratis. Deelnemers krijgen veel tips over vogelherkenning, de beste verrekijkers en vogelgidsen en krijgen veel vogels in het wild van heel dichtbij te zien.

Vanaf begin maart zijn honderden activiteiten en excursies te vinden op www.vogelweek.nl. Via zoeken op woonplaats zie je bijvoorbeeld in één oogopslag wat er bij jou om de hoek te doen is. Maar uiteraard kun je ook zoeken buiten de eigen regio. Wees er daarom op tijd bij, en meld je aan op www.vogelweek.nl. Dat voorkomt teleurstellingen, want vol is vol!

Biodiversiteit om de lading te dekken

Louis van Wegen

Inleiding

'Ja, er is wel wat aan de hand,' zei Frans me door de telefoon.

We spraken elkaar over van alles en nog wat. Door de spectaculaire regenbuien van die dag kwam klimaatverandering ter sprake.

Ik ken Frans door en door, afgelopen Pinksterweekend voeren we nog op het wad en ik luisterde weer naar zijn verhalen over varen op de Deense wadden. Aan boord noemen we hem al een paar jaar Frøns.

Hij wilde niet overdrijven en beperkte zich tot: 'Ja, er is wel wat aan de hand'.

Frøns en ik zijn niet van de hypes, van dat hijgerige en op de spits drijven. We weten maar al te goed dat het gespreks-onderwerp klimaatverandering gepolariseerd is.

Wie erover begint te praten wil er blijkbaar iets aan doen en is dus voor meer overheidsingrijpen.

Meer overheid staat voor politiek links.

Wie extreem weer niet toeschrijft aan klimaatverandering die ziet het ook niet als probleem. En als er al iets aan gedaan moet worden aan klimaatverandering dan is het een probleem om over te laten aan marktwerking.

Meer marktwerking staat voor politiek rechts.

In mijn ogen is klimaatverandering niet links, niet rechts en niet alleen maar te wijten aan menselijk gedrag.

Het is wel een goed onderwerp om over te praten want het raakt ons allemaal.

Eén van de gevolgen van klimaatverandering is dat eco-systemen snel veranderen en dat heeft invloed op de biodiversiteit.

Rond de aankomende jaarwisseling rijdt Frøns met zijn vriendin tijdens zijn vakantie in Chili met een huurauto door het machtige Andesgebergte over de Carretera Austral richting Vuurland.

Daar wacht hen het natuurreservaat Patagonia dat in handen is van de initiatiefnemers Kris en Doug Tompkins. Dit Noord-Amerikaanse echtpaar heeft veel geld verdiend met het kledingmerk North Face. Nu beschermt dit stel de natuur door enorme gebieden te beheren ten gunste van meer biodiversiteit.

In Chili kochten ze voor 10 miljoen dollar één van de grootste schapenboerderijen van het land.

Ze verkochten het vee en verwijderden honderden kilometers hekwerk.

Zo ontstond er meer ruimte voor de Poema, het bedreigde Huemul-hert, Guanaco's, wilde Lama's, flamingo's, gieren en Nandu's.

Ik wil er ook heen en de vliegreis die met een enorme uitstoot van CO₂ gepaard gaat wil ik compenseren door geld te storten in een fonds voor het planten van bomen.

De pure natuur, de stilte, de adembenemende uitzichten enzovoorts zijn 'mindblowing' en dat wil ik meemaken.

De positieve instelling waarmee de biodiversiteit in het gebied vergroot wordt door het echtpaar Tompkins inspireert me.

Duurzaamheid

Die zelfde inspiratie dreef mij deze zomer in de armen van de bewoners van de aardehuizen in Olst.

IVN-landelijk had met initiatiefnemer Paul Hendriksen in deze woonwijk van de gemeente Olst een bijeenkomst georganiseerd over duurzaamheid.

In het huis van Paul ging het over muren van oude autobanden gevuld met keileem, muren van stobalen afgesmeerd met keileem, in de zon gedroogde en handgevormde bouwstenen van klei met stro, verwarmen en koken tegelijk met houtvuur, zonnepanelen e.d.

Zijn verhaal over duurzaamheid ging dus vooral over techniek.

Een klein deel van zijn verhaal ging over de tuinen en het openbare groen van deze woonwijk dat ze zelf onderhouden. In dit openbare groen en in deze tuinen groeien meer verschillende soorten planten dan in een gangbare woonwijk. Dus ook met de biodiversiteit was het in deze wijk beter gesteld dan gemiddeld.

Biodiversiteit is een belangrijk onderdeel van duurzaamheid. Een grote variatie aan planten staat garant voor een rijk insectenleven en die hebben we nodig voor bestuiving. Fruit- en zaadbedrijven hebben direct commercieel belang bij 'mooie natuur' en voor de inwoners van dit landschap is deze natuur belangrijk voor de geestelijke gezondheid e.a. De biodiversiteit neemt af, o.a. door de klimaatverandering. En zo hebben het Chileense natuurreservaat, de aardehuizen in Olst en de fruittelers van bijvoorbeeld West-Friesland iets met elkaar gemeen.

De vrijwilligers van het IVN West-Friesland geven een goed voorbeeld door te maaien + hooien en knotten + takkenrillen bouwen op diverse plekken in de regio.

De kennisoverdracht die we bij het IVN doen gaat over de natuur en ook over milieu en duurzaamheid. Het onderwerp natuur inspireert maar de onderwerpen milieu en duurzaamheid zijn veel minder aantrekkelijk. Van praten over milieu en duurzaamheid krijg je de neiging om het woord klimaatverandering te laten vallen en dan gaat het dus al gauw over politiek, meningsverschillen, ingenomen standpunten, vooroordelen en dergelijke.

Tijdens de dag in Olst spraken wij elkaar hierover: hoe doe je dat nou, op een inspirerende manier kennis overdragen over duurzaamheid?

Ja, in het huis van Paul Hendriksen lukte het wel.

'Mindblowing' was het voor mij om in deze woning rond te lopen die maar 160.000 euri's gekost had. Een woning met zoveel voordelen: naar eigen ontwerp gebouwd, geen energierekening, geen rekening voor riolering, geen auto's voor de deur maar wel bloemrijk groen e.a.

Maar hoe boeit een natuurgids in West-Friesland, langs een wandelpad, op de Omringdijk, bij het Naviduct of aan een waterberging zijn publiek over duurzaamheid?

Trekt een artikel in kranten over een excursie met als onderwerp duurzaamheid veel mensen aan?

Zal de excursie de deelnemers inspireren waardoor ze mond op mond reclame maken?

Lees verder op de volgende pagina

Zullen de volgende keer dezelfde mensen weer komen en ook nieuwe gezichten opleveren?

Bij het IVN zijn we gewend om bij elkaar te komen om het met elkaar te hebben over bloemen, bomen, vogels, vlinders en mooie uitzichten maar niet over minder vlees eten, de auto laten staan, de thermostaat omlaag, de natuurvoedingswinkel, afval scheiden enzovoort.

Een mogelijke oplossing kan zijn om niet duurzaamheid centraal te stellen maar het onderwerp biodiversiteit in de natuur. Streven naar toename van biodiversiteit kan het thema zijn dat de kennisoverdracht over natuur, milieu en duurzaamheid samen brengt.

Het is leuk om te laten zien met welk beheer de biodiversiteit in de tuin, het openbare groen of natuurgebied toeneemt.

Het is positief om met elkaar van gedachten te wisselen wat elk van ons kan doen in de eigen tuin, andermans tuin of in het openbare groen.

Het kan inspirerend zijn om vlinderstruiken te kweken en die cadeau te doen of om die zomaar ergens te planten en daar ook te onderhouden.

Samen de omgeving bloemrijker maken, waardoor de biodiversiteit toeneemt, maakt het beste in ons los en dat het met duurzaamheid te maken heeft vergeet je bijna!

Werkgroep Duurzaamheid binnen IVN West-Friesland (Astrid Bijster, Anna Frederiks, Janny Wilkie, Conny Ligthert, Louis van Wegen, Geert Pietersen en Geert Veldhuis)

Geert Veldhuis

Bovenstaand artikel van de hand van Louis van Wegen was binnen deze werkgroep een reeds lang gekoesterde wens en aanleiding Duurzaamheid als ondertitel van het IVN voor onze afdeling eens duidelijker in te kaderen en uit te dragen. Het begrip Duurzaamheid heeft diverse definities en vele gezichten.

Eén definitie is: voldoende van alles wat we van waarde vinden, voor iedereen, altijd, ook in de toekomst en overal. De vele gezichten: klimaat, energie, grondstoffen, afval, biodiversiteit, natuurbehoud en misschien nog wel meer.

Om Duurzaamheid als begrip behapbaar te houden en werkzaam te maken voor onze IVN-afdeling zou het raadzaam zijn ons te beperken tot wat ook Louis in bovenstaande artikel stelt: Biodiversiteit.

Dat wil niet zeggen dat er geen uitstapjes naar andere duurzaamheidsonderwerpen gemaakt kunnen worden, zoals afval of energie.

Biodiversiteit is een begrip voor de graad van verscheiden-

heid aan levensvormen binnen een gegeven ecosysteem en is daarmee een indicator voor de gezondheid van dat ecosysteem.

Een ecosysteem wordt gevormd door de wisselwerkingen tussen alle (biotische) organismen (mensen, planten, dieren, micro-organismen) en de abiotische omgeving (klimaat, bodem, water) binnen een geografische of anderszins afgebakende ruimtelijke eenheid.

Deze afgebakende eenheden kunnen klein of groot zijn, dichtbij of verder weg. Vooral klein en dichtbij maken die eenheden zichtbaar voor iedereen. Dit maakt dat mensen biodiversiteit en duurzaamheid gemakkelijker kunnen zien en voelen, maar ook dat wij als IVN-afdeling daarbij onze educatieve rol gemakkelijker kunnen invullen.

Biodiversiteit wil zeggen dat ons landschap geen 'eenheidsworst' dat wil bijvoorbeeld zeggen niet alleen landbouwgrond of alleen weidegebied of bos wordt, dat onze parken niet alleen met gras worden ingezaaid, dat onze tuinen niet hoofdzakelijk betegeld worden, maar dat we ruimte bieden in een gevarieerd landschap, park of tuin aan zoveel mogelijk soorten planten en dieren (biotische organismen). Dat is niet alleen leuk voor die planten en dieren, maar ook voor onszelf, de mens: biologische variatie of diversiteit geeft inspiratie, geeft dat buiten zijn, of dat nu in je eigen tuin, buurt, dorp, stad of in de natuur is, een 'mindblowing--beleving' kan zijn, zoals Louis dit in zijn artikel noemt.

Even een aantal voorbeelden, hoe onze IVN-afdeling hiermee aan de gang kan gaan:

- Kringloopwandelingen: in het Streekbos
- Groenwandelingen in de stad: Enkhuizen, Hoorn, Stede Broec
- Wilde tuinen-project: 'tiny forests', 'guerilla gardening'
- Waterbeheer: waterbergingen bv Drachterveld bij Blokker, bij vuurtoren De Ven bij Enkhuizen, De Skoôt bij Opperdoes en de berging bij Twisk
- Bermbeheer

Zo zouden ook alle werkgroepen binnen onze afdeling moeten nadenken over hoe biodiversiteit in te passen in hun activiteiten en hoe publiek hiervan deelgenoot te maken (educatie).

Met bovenstaand artikel en het aparte kader wil de werkgroep Duurzaamheid binnen onze IVN-afdeling stimuleren dat wij samen het begrip 'biodiversiteit' omarmen als onderdeel van het duurzaamheidsdenken en dat wij daar ook gezamenlijk mee aan de slag gaan en daarmee onze naam geloofwaardig maken.

Als werkgroep willen wij dan ook het bestuur vragen onze voorstellen op de eerstvolgende ledenvergadering op de agenda te zetten.

Activiteitenoverzicht IVN West-Friesland januari t/m maart 2016

Tentoonstellingsthema in ontvangstruimte: Paddenstoelen en Enge beestjes. Natuurfoto-expositie Incoteczaal Douwe Greddanus: Geniet van wat u ziet.

Januari t/m maart

Volwassenenactiviteit:

Inventarisatie Egboetswater

Help mee om de flora en fauna te determineren.

Start op maandag 11 januari, 8 februari en 14 maart om 13.00 uur. Informatie Ria de Graaf, M.: 06 40392703. Het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud.

Volwassenenactiviteit:

Inventarisatie Streekbos

Op zaterdag 9 januari, 13 februari en 12 maart van 9.30 uur tot de middag inventariseren. Verzamelen bij IVN in het Streekbos Paviljoen vanaf 9.00 uur. Informatie Hans Verhoeven, M.: 06 18903922.

Volwassenenactiviteit:

Paddenstoelenstudiegroep

Inventarisatie van zwammen in het Streekbos.

Start 12.30 uur bij IVN Streekbos Paviljoen. Nadien microscopisch onderzoek van 15.00-17.00 uur. Maandag 18 januari, 1 februari, 15 februari, 7 maart en 21 maart. Informatie en opgave Wil Stelling, T.: 0228 315307.

Knotzaterdag van de knotploeg ergens in de regio

Maak het landschap mooier en behoud de knotbomen! En aantrekkelijk voor insecten en vogels. Doe mee op 9 januari, 16 januari, 30 januari, 13 februari, 27 februari en 5 maart en 19 maart om 9.00 uur. Informatie en opgave Rob Rijswijk, T.: 0228 561642.

Zondag 10 januari

Volwassenenactiviteit:

Winters bos

Laarzen aan voor een verrassende struintocht door het Streekbos met twee doorgewinterde IVN-gidsen. Aanvang 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Zondag 10 januari

Nieuwjaarsreceptie voor IVN-leden Van 15.30-17.30 uur in de Incoteczaal Streekbos Paviljoen. Een toast op het nieuwe IVN jaar!

Zondag 24 januari

Gezinsactiviteit:

Tropische vogels houden

Bekijk en bewonder de tropische vogels van Cees Vlaar. Vanaf 14.00 uur inloopmiddag en informatie over herkomst, voedsel, verzorging en broedgewoonte bij IVN in het SP.

Woensdag 27 januari

Lezingavond Georgië (Kaukasusreis 2014)

Aanvang 20.00 uur in de Incoteczaal van het Streekbos Paviljoen.

Gefilmd reisverslag van Tjalling James door Noord-Georgië. Natuur, cultuur en indrukwekkende landschappen van Georgië met bijpassende Georgische muziek. Veel vogels, korstmossen, zwammen en duizendpoten, orchideeën bij woeste rivieren, bergen en bossen, hoogvlaktes en regenwoud. Dit alles op de grens van Azië en Europa tussen Ossetië, Abchazië, Turkije en Armenië.

Zondag 7 februari

Volwassenenactiviteit:

Jagen en beschermen

Informatiemiddag over gecontroleerde jacht en natuurbeheer. Start om 14.00 uur in de Incoteczaal van het Streekbos Paviljoen. Met fraai beeldmateriaal van dieren in hun natuurlijke habitat.

Zondag 14 februari

Gezinsactiviteit:

Dieren opzetten

Willem Boot laat zien hoe hij dieren een tweede leven geeft. Hoe komt hij aan deze dieren en hoe is de procedure? Start om 14.00 uur bij IVN in de Incoteczaal Streekbos Paviljoen.

Zondag 14 februari

Volwassenenactiviteit:

Snertfietstocht Egboetswater e.o.

Fiets/wandeltocht door Egboetswater. Start 14.00 u bij camping Veerhof in Oostwoud. Kosten € 6,- p.p. incl. snert en chocomel. Opgave Henk Lanting, M.: 06 11028030 of h.lanting@ivn-westfriesland.nl

Zondag 21 februari

Gezinsactiviteit:

Repair café en duurzaamheid

Kapotte spullen weggooien? Mooi niet! IVN organiseert een inloop- informatiemiddag over hergebruik en reparatie door Repairteam de Drom uit Enkhuizen. Aanvang 14.00 uur in het Streekbos Paviljoen.

Zondag 28 februari

Gezinsactiviteit:

Boa' s en Rattenslangen

André en Sefanja Franssen vertellen over de soorten, leefwijze en verzorging van wurgslangen. Start 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Woensdag 2 maart

Volwassenenactiviteit:

Uilen en braakballen

Introductie over uilen en braakballen uitpluizen van 18.30-22.00 uur bij IVN in de Incoteczaal van het Streekbos Paviljoen. Neem een pincet en tandenborstel mee. Dit is een onderzoek i.s.m. het Landschap Noord-Holland naar voedsel van uilen.

Zondag 6 maart

Gezinsactiviteit:

Nestkastje maken

Zelf een vogelhuisje timmeren voor nieuw vogelgeluk. Aanmelden Henry Bruggink T.: 0229 275673. Kosten € 2,- Hulp van (groot)ouders is gewenst. Aanvang 14.00 uur bij IVN in Streekbos Paviljoen.

Zondag 6 maart

Gezinsactiviteit:

Wandeltocht door Het Skoot in Opperdoes

De ontwikkeling van oude naar nieuwe natuur. Een waterrijk gebied en eldorado voor vogels. Verzamelen om 14.00 uur op parkeerplaats Koningspad, zijweg van Zwarte weg in (noord) Opperdoes. Informatie Jan Flink M.: 06 25130797.

Dinsdag 8 maart

Jaarvergadering IVN West-Friesland voor IVN-leden

Start om 19.30 uur voor leden in de Incoteczaal van het Streekbos Paviljoen. Na de vergadering is een gezellig samenzijn met ' een hapje en drankje' .

Lees verder op de volgende pagina

Zaterdag 12 maart

Gezinsactiviteit:

NL Doet Dag in het Egboetswater

Help de natuur een handje, samen klussen is leuk! Verzamelen om 9.00 uur bij Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud. Opgave Henk Lanting, M.: 06 11028030 of h.lanting@ivn-westfriesland.nl

Zondag 13 maart

Gezinsactiviteit:

Bloemenbom voor blijde bijen

Om 14.00 uur samen bloemen-zaad-bommen maken in het Streekbos Paviljoen en daarna uitstrooien in het Streekbos. Zo worden de insecten aan voedsel geholpen.

Zaterdag 19 maart

Gezinsactiviteit:

Lentefeest in het Streekbos

De komst van de lente wordt gevierd met verhalen. De winterheks Holica wordt verjaagd en de lentefee wordt welkom geheten met licht en warmte. Aanvang van deze ludieke avond om 18.00 uur bij IVN in Streekbos Paviljoen.

Zondag 20 maart

Volwassenenactiviteit:

Zijn bacteriën ook beestjes?

Carla Westra geeft een boeiende lezing over de goede bacteriën in mens, natuur en techniek. Aanvang 14.00 uur in de Incoteczaal van het Streekbos Paviljoen.

Zondag 27 maart 1e Paasdag is IVN West-Friesland gesloten.

Maandag 28 maart

Gezinsactiviteit:

Paaskuikens en kwartels

Vanaf 14.00 uur zijn er levende kwartels en kuikens te zien van Kinderboerderij SKIK uit Hoogkarspel. Ze zijn met de broedmachine uitgebroed. Doorlopend wordt een film vertoond over een kuiken die uit het ei kruipt en informatie gegeven over 'de kip en het ei'. Deelname aan activiteiten is kosteloos, tenzij anders vermeld.

Men kan een vrijwillige bijdrage geven of lid worden. Het lidmaatschap kost € 22,50 per jaar. Leden ontvangen het afdelingsblad Alchemilla en het landelijke IVN-blad Mens en Natuur.

Nieuwe expositie in het Streekbos Paviljoen

Lisbeth van Lintel

De winterexpositie van het IVN West-Friesland heeft dit jaar als thema Paddenstoelen.

Wat is een paddenstoel nu precies? En wat zijn de verschillen tussen een plaatjeszwam, een buisjeszwam en een stuifzwam? Informatie hierover en meer is nu te bekijken in het Streekbos Paviljoen. De expositie wordt begeleid met foto's van Wil Stelling. Daarnaast exposeert Douwe Greidanus vanaf januari tot en met juni 2016 met foto's in de Incoteczaal.

Vogelvaartocht in samenwerking met Samenwerkingsverband Het Blauwe Hart

Fogol

Tijdens deze eerste vogelvaartocht van het seizoen varen we met de MS Friesland (de voormalige veerboot naar Terschelling) vanuit Enkhuizen het open water van het IJsselmeer op. We gaan op zoek naar diverse soorten vogels die hier de winter doorbrengen.

Natuurlijk gaan we ook op zoek naar de tienduizenden Toppereenden en varen we langs vogeleiland de Kreupel. Tijdens de excursie vertelt Jan Marbus van de KNNV alles over het gebied en de directe omgeving.

Op de boot zijn deskundige vogelkenners die u op de vogels kunnen wijzen. Naast de lezingen zijn er dit jaar ook vijf korte pitches over alle thema's die nu spelen in het IJsselmeergebied.

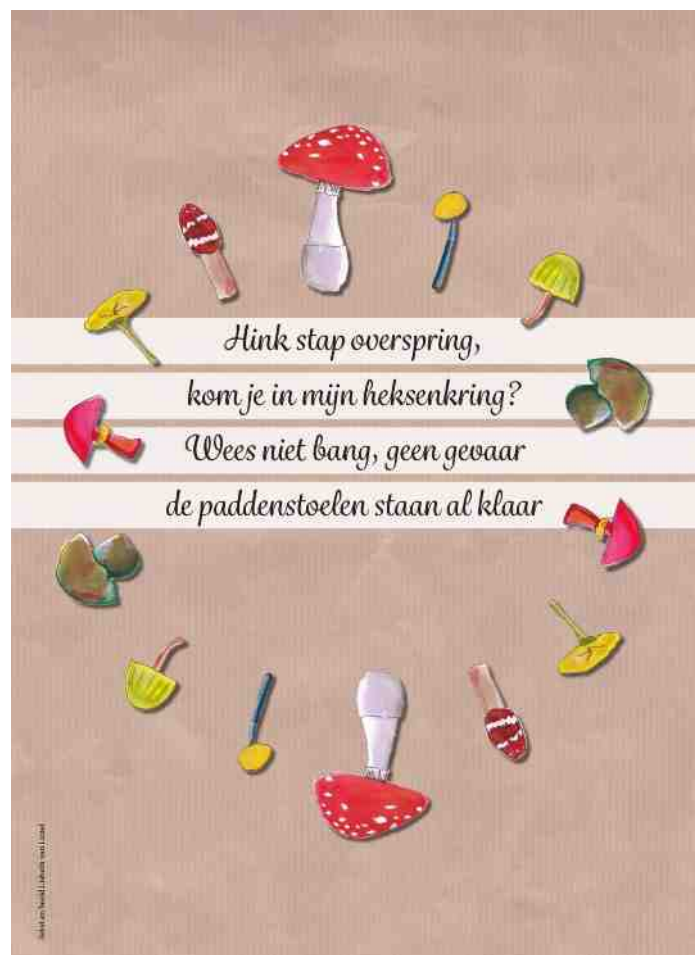
Hoor het laatste nieuws over bijvoorbeeld de Markerwad- den, Vismigratierivier, over de visstand, sterns en meer.

12 maart 2016

€ 23,- p.p.

10u30-15u30 : haven Enkhuizen, naast het NS station, gratis parkeren.

Meer informatie en aanmelden kan op: www.fogol.nl

Hout met slaap

Pieter Hermans

Mijn medecursisten van de afgelopen IVN Natuurgidsen-opleiding kennen mijn voorliefde voor hout. Ik heb dan ook tijdens de opleiding een spreekbeurt over bossen gegeven, samen met Annetta Kronenburg, over dendrochronologie (boomtjidskunde).

Dat hout komt ook terug in één van mijn hobby's, nl. houtbewerking en dan hoofdzakelijk het houtdraaien. Je vindt de boom dan terug in een mooi werkstuk, bijv. een schaal of zoals op de foto: pepermolens.

Van allerlei inlands hout kun je de mooiste objecten maken: schalen, vazen, kandelaars, pennen, etc. Het mooie van houten voorwerpen is dat elk werkstuk uniek en duurzaam is, warmte en ambachtelijkheid uitstraalt in tegenstelling tot de vele kunststof voorwerpen waar we mee overspoeld worden uit onze wegwerpmatschappij.

Dankzij het IVN ben ik ook betrokken geraakt bij de Paddenstoelenstudiegroep. De paddenstoelen hadden al geruime tijd mijn belangstelling, vnl. vanuit de culinaire hoek. Ik mag graag boleten en cantharellen verzamelen en verwerken in smakelijke gerechten. Ja, koken is ook een hobby van me.

Beuken met slaap

Schimmels zijn de opruimers in de natuur en je ziet dan ook regelmatig dat omgevallen of omgezaagde bomen na verloop van tijd begroeid zijn met diverse paddenstoelen. En laat nou juist dit hout, dat in het begin van een afbraakproces verkeert, voor sommige meubelmakers en houtdraaiers waardevol en geliefd zijn.

Er zijn sommige schimmels die lignine kunnen afbreken (witrot) en andere cellulose (bruinrot), weer anderen snoepen van de suikers.

Ook zijn er schimmels die alleen een verkleuring laten zien, o.a. roze of blauw.

De mooiste aantasting in het hout zijn eigenlijk de zogenaamde landkaartlijnen of zonering, veroorzaakt doordat twee schimmels tegen elkaar aan groeien en voor elkaar een barrière vormen. Zie hiervoor het blok beukenhout op bijgaande foto.

In alle gevallen betreft het een sloopproces aan het einde van een leven, van een boom. De schimmel gaat het hout recyclen en wij noemen dat rotten.

Net als bij veel natuurlijke processen hebben mensen dit weten te gebruiken voor een eigen toepassing. Denk aan bedorven druivensap dat we wijn zijn gaan noemen of witte kool die besmet raakte met melkzuurbacteriën om vervolgens zuurkool genoemd te worden en een uitstekende remedie was tegen scheurbuik op de lange wereldreizen van de VOC. Alleen in dit geval is de naam 'hout met slaap' niet te verklaren en de herkomst niet meer te achterhalen. Persoonlijk vind ik het altijd boeiend om de natuur breed te zien met al zijn toepassingen en interacties met andere disciplines. Denk nog maar eens aan de dendrochronologie die natuur (bomen met groeiringen) koppelt aan o.a. geschiedenis, archeologie, geologie en klimatologie.

Hier zijn een aantal paddenstoelen die een decoratieve rotting in hout veroorzaken: Elfenbankje (*Trametes versicolor*), Echte tonderzwam (*Fomes formentarius*), Honingzwam (*Armillaria spec.*), Dennenvoetzwam (*Phaeolus schweinitzii*), Berkenzwam (*Piptoporus betulinus*), Paarse dennenzwam (*Trichaptum abietinum*), Kopergroene bekerzwam (*Chlorociboria spec.*), Dodemansvingers (*Xylaria polymorpha*) en Paarse korstzwam (*Chondrostereum purpureum*).

Voor een volgend artikel in deze serie geef ik de pen door aan Geert Veldhuis.

Paarse korstzwam

Ontwikkelingen Oeverwaluwand waterberging Kadijk

Tjalling James

Al enige tijd ben ik namens het IVN bezig om een kunstmatige Oeverwaluwand ergens in Polder Het Grootslag te verwezenlijken. Een kunstmatige Oeverwaluwand is een betonnen keerwand met gaten er in waarachter Oeverwaluwen een nest in de grond uit kunnen graven. Een oud plan voor Oeverwaluwand bij waterberging De Ven bij de Oosterdijk gemeente Enkhuizen is vervallen wegens gebrek aan medewerking door de grondeigenaar. Daarom nieuwe locatie gezocht tussen de Lutjebroekerweel en waterberging Kadijk, langs de Kadijkweg.

Stand van zaken beoogde Oeverwaluwand waterberging Kadijk:

- Vogelbescherming heeft al € 3000,- overgemaakt naar onze penningmeester Rob den Hartog.
- Landschap N-H behandelt momenteel herziene aanvraag voor bijdrage (€ 10.000,-) (herzien ivm andere locatie aan Kadijk ipv De Ven).
- Staatsbosbeheer, grondeigenaar stemt in met aanleg op hun terrein.

- Hoogheemraadschap heeft geen bezwaar (geen vergunning nodig).
- Gemeente Stede Broec behandelt mijn aanvraag. Omgevingsvergunning is nodig omdat het een bouwwerk van "enige omvang" is. E.e.a past wel in bestemmingsplan.
- Als vergunning verleend is en Landschap N-H heeft wederom bijdrage toegezegd, zoek ik contact met een aannemer en vraag een prijs voor aanleg Oeverwaluwand van 20 m, (met verankering omdat de wand boven het hoogst denkbare waterpeil in de bergring, moet komen: dat kan nl. 1m30 opgezet worden).
- Als de prijs mij/ons aanstaat, wil ik namens IVN opdracht geven tot aanleg. Liefst vóór broedseizoen 2016, dus vóór maart.

Oeverwaluwand bij waterberging Twisk

Scharrelkids

Jouw pagina met ditjes en datjes

Verwen de vogels in je tuin met spiesjes die je in de boom hangt. Nodig: Stukjes ijzerdraad van 20 cm. On-

gebrande pinda's, stukjes brood, ongezouten spek, wortel, appel, geweldige rozijnen, rozenbottels, kaas, enz..

Neem een stukje ijzerdraad en rijg de lekkernijen er aan. Buig de onderkant om zodat het lekkers er niet afvalt en het vogeltje zicht niet prikt. Draai het andere eind om een tak. Zo kun je een mooi versierde boom maken. Tip: een stukje brood met pindakaas of dompel het in uitgebakken niervet. Dat is smullen voor de vogels.

Wist je dat.....

- Kikkers slikken met hun ogen.
- Sprinkhanen hebben oren op hun poten..
- Slakken kunnen 3 jaar zonder eten.
- Vogels kauwen met hun maag.

Meer weten?

<http://weetjes.digiden.net/nl/dieren/>

's Winters zoeken egeltjes een plekje om in winterslaap te gaan. Ze houden van een rommelige tuin. Wil jij ook een egeltje in je tuin? Kijk op: <http://www.egelbescherming.nl/de-egel/egels-in-uw-tuin/>

Het egeltje

Het egeltje zoekt naar een plek om te slapen, want nu het winter wordt, wordt het te koud. Misschien is er ergens een hoopje van bladeren, of ligt er ergens een stapeltje hout.

Toe maar klein egeltje, kruip er maar onder, straks als je slaapt vliegt de winter voorbij.

En als je weer wakker wordt dan zie je het wonder, is het weer lente voor jou en voor mij.

Sommige vlinders, zoals de atalanta, vliegen naar het zuiden om te overwinteren. Andere verschuilen zich in de strooisellaag. Soms zoeken ze een plekje in huis. Laat ze dan maar mooi zitten. In het voorjaar gaan ze weer naar buiten.

Het succesverhaal van de vleermuiskasten in het Egboetswater

Carola van den Tempel

Eind 2012 kwam bij Landschap Noord-Holland (LNH) een vraag binnen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) of wij de vleermuiskasten die zij hadden opgehangen drie jaar wilden monitoren en vrijwilligers opleiden om dat op termijn zelfstandig te kunnen doen. Ik werk als ecooloog bij LNH en ben voorzitter van Vleermuiswerkgroep Noord-Holland (VleerNH). Een superleuke opdracht voor mij dus!

Na even inlezen bleek dat het HHNK goed bezig was. In enkele bomenrijen die gekapt moesten worden in de omgeving van het Egboetswater, waren verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Omdat vleermuizen strikt beschermd zijn, moeten de verloren verblijfplaatsen gecompenseerd worden: dat wil zeggen dat wat er verdwijnt opnieuw aangeboden moet worden. Dus heeft het HHNK onder andere in het Egboetswater 26 vleermuiskasten opgehangen.

Het zijn allemaal dezelfde kasten: ze zijn plat, groen en ongeveer een A4-tje groot. Begin 2013 heb ik een korte presentatie aan de IVN-vrijwilligers van Het Egboetje gegeven over vleermuissoorten en waar en hoe ze leven.

Ook heb ik verteld over hoe je de verschillende soorten in een kast kan herkennen en welke methode we daarvoor gebruiken.

De kasten worden gecontroleerd door van onder af in de kasten te kijken met een sterke zaklamp.

Een verrekijker of ladder zijn daarbij vrijwel onmisbaar. De vrijwilligers zagen de uitdaging wel zitten.

De eerste controle in juni 2013 leverde een Gewone dwergvleermuis op. Niet slecht voor kasten die nog geen jaar hangen.

Eind augustus steeg het aantal naar 17 vleermuizen en in september naar een verassend aantal van maar liefst 31 dieren. Voor mij was dit project toen al geslaagd.

Op dat moment hingen er vrijwel alleen Ruige dwergvleermuizen in de kasten. Deze soort is een van de migrerende vleermuissoorten in Europa.

De vrouwtjes krijgen hun jongen in Oost-Europa. Vanaf augustus komen de Ruige dwergvleermuizen naar West-Europa om te overwinteren. Onderweg en bij de winterverblijfplaatsen wordt gepaard. De mannen lokken met een speciale roep de vrouwtjes naar hun verblijfplaats. In zo'n paarverblijfplaats zit dan vaak één volwassen man met meerdere vrouwtjes. Soms worden jonge mannen hierbij getolereerd als zij nog niet seksueel actief zijn.

De 31 dieren waren dan ook verdeeld over 14 kasten met een maximum van 5 dieren in één kast.

In 2014 ben ik weer vier keer met de vrijwilligers op pad geweest. Maar zij waren al zo enthousiast dat zij zelf ook al wel eens een rondje deden. En dat enthousiasme was niet voor niets.

In 2014 groeiden de aantallen weer richting september.

Dit jaar werden 63 Ruige dwergvleermuizen geteld met een maximum van acht dieren in één kast. Persoonlijk wens ik de man in kwestie heel veel succes met al zijn vrouwen, en verder ben ik gewoon heel blij met al die vleermuisneusjes die ik in de kast zie.

Acht dieren in één kast is niet gemakkelijk te tellen. De dieren zitten niet alleen naast elkaar, maar ook achter elkaar, overdwars en soms zelfs op elkaar (de functie van "paarverblijf" is hiermee vastgesteld)!

Dus alleen neusjes tellen is lang niet altijd voldoende. Je moet bij meer dieren in de kast goed kijken naar oortjes, armpjes, polsjes of voetjes. Daarom is de ladder of verrekijker echt onmisbaar.

De aantallen bleven in 2015 verbazingwekkend genoeg gewoon oplopen. Wederom was september de recordmaand.

Ditmaal telden we het bijna ongeloofwaardige aantal van 93 Ruige dwergvleermuizen met maximaal 10 dieren in één

Controle vleermuiskast

Ruige dwergvleermuizen

Lees verder op de volgende pagina

Onderkant vleermuiskast

kast! Als ik ze niet zelf geteld had, had ik het niet geloofd! Naast het vleermuissucces is er ook een vrijwilligerssucces. De kasten worden nu bijna maandelijks gecontroleerd. Dit geeft zeer nuttige data over hoe en wanneer de vleermuizen de kasten gebruiken.

Gevallen kasten zijn door de vrijwilligers weer netjes opgehangen. Enkele hangen nu nabij Het Egboetje en minder hoog. Hierdoor kunnen mensen er makkelijker in kijken.

Er zijn inmiddels al een groot aantal mensen van verschillende leeftijden mee op controle ronde geweest. Jong en oud hebben al van de dieren kunnen genieten.

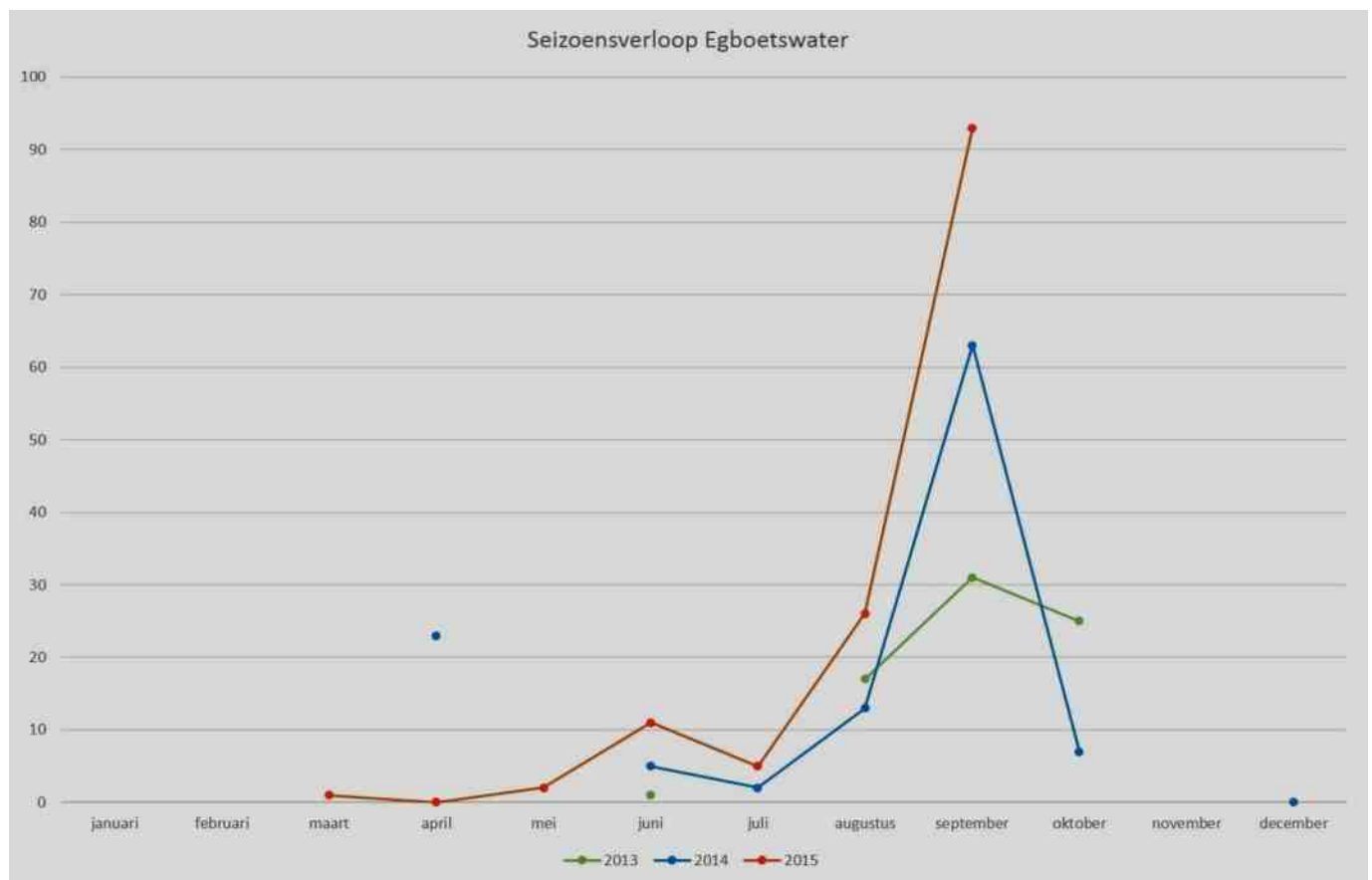
Naast vleermuizen moeten we niet vergeten dat ook andere dieren zo'n gratis aangeboden ruimte fijn vinden om in te wonen.

Pissebedden, oorwurmen, spinnen en nachtvlinders zijn allemaal eens of vaker in de kasten gezien. De kasten bieden dus aan meer soorten dan vleermuizen onderdak. Met name de Egboetse oorwurmen vinden het fijn om met velen in de kast te gaan zitten en om dan zich te laten vallen als je recht onder de kast staat en met je zaklamp in de kast schijnt.

Dus voor de vrouwen die na het lezen van dit artikel ook kasten willen controleren; laag decolleté is niet aan te raden! Eind dit jaar zijn er vijf nieuwe kasten gekocht door het HHNK. Dit is een ander model, waardoor er hopelijk ook andere soorten dan Ruige dwergvleermuizen in de kasten komen.

Er vliegen meer soorten vleermuizen in het Egboetswater en het zou leuk zijn deze ook eens te zien in plaats van alleen op de batdetector te horen.

Het project houdt voor LNH jammer genoeg op, maar ik ben er zeker in september 2016 bij om die 100 Ruige dwergvleermuizen te tellen.

Seizoensverloop per jaar van de aantallen Ruige dwergvleermuizen in de kasten in het Egboetswater

Jaarverslagen 2015

Ledenadministratie

Rob den Hartog

Het jaar 2015 startten wij met 287 leden, 189 van hen hadden ons of IVN Nederland gemachtigd om de contributie d.m.v. een automatische incasso van hun betaalrekening af te schrijven, de 32 NGC-cursisten hadden hun contributie al in het cursusgeld betaald en onze 5 ereleden en 16 huisgenootleden waren geen contributie verschuldigd.

De overige 45 leden ontvingen omstreeks 15 januari een contributienota met toeslag voor niet-automatische betaling, aan 9 van hen moesten we medio februari ook nog een betalingsherinnering sturen, waarna wij alsnog hun betaling ontvingen.

In de loop van 2015 gaven 16 leden te kennen hun lidmaatschap op te willen zeggen en doordat 9 NGC-cursisten niet reageerden op ons verzoek om het lidmaatschap na afloop van de cursus tegen betaling voort te zetten moesten wij helaas ook hun lidmaatschap beëindigen.

Met nog een kleine maand te gaan hebben zich in 2015 ook 20 nieuwe leden ingeschreven, waaronder 12 deelnemers aan onze Groencursus 2015. Ten tijde van het schrijven van dit verslag (30 november) is de verwachting dat we het jaar 2015 met 282 leden af zullen sluiten. Onder hen onze 6 ereleden en 17 huisgenootleden.

Van de resterende 247 betalende leden hebben er 207 ons of IVN Nederland gemachtigd om de contributie automatisch van hun betaalrekening af te schrijven, de voor deze euro-incasso's vereiste voorinformatie is elders in deze Alchemilla vermeld.

Werkgroep Natuurkoffer

Adri Bozelie

Hoewel het dit jaar niet gekomen is tot een verdere gerichte verspreiding van de folder bij de verzorgingscentra, hebben we niet te klagen over aanvragen voor een bezoek met de natuurkoffer.

In totaal zijn er 13 presentaties geweest, wisselend van 8 zwaar dementerenden, 50 nog zelfstandige ouderen, of ruim 20 visueel gehandicapten.

Iedere groep verlangt weer een andere benadering. Toch mogen we ons verheugen in heel enthousiaste reacties en belangstelling naar gelang de geestelijke situatie van de personen. We hebben hiervoor € 470,-- voor het IVN mogen ontvangen.

Als promotie hebben we met de Natuurkoffer een kraam bemand bij de ouderenmarkt in het Streekhof in Bovenkarspel en ook is dit jaar als zondagactiviteit een promotiemiddag verzorgd in het Streekbos Paviljoen.

Tentoonstellingen

Beppie van der Wegen

Team: Ria de Graaf, Lida Lissing, Lisbeth van Lintel, Syl Bajema en Beppie vd Wegen

De eerste tentoonstelling ging over winterflora. Wat valt er nog buiten te zien aan de bomen en de struiken? Dat was best veel!

Aan de hand van het boekje Winterflora, geschreven door Dick Slagter, hebben we heel wat takken, knoppen, stammen, vruchten en gallen gebruikt om een leuke tentoonstelling op te zetten.

Dick Slagter is ook nog een zondag geweest om een lezing te geven en met behulp van zijn boekje buiten te gaan determineren.

De tweede tentoonstelling was over poep. Altijd leuk, er is heel wat poep aangeleverd door b.v. Natuurpark Lelystad waar ik met hulp van Ria van Duin (ook IVN-er) en een boswachter op zoek ben gegaan naar materialen.

Ook Sprookjeswonderland hebben wij bezocht.

Verder hielp een boswachter in Drenthe, waar ik op vakantie was, mij nog aan dassenpoep.

Voorts was SOVON bereid om wat poep te sturen en hielp Mindert met kippenpoep en paardenmest: gewoon bij een boer verderop gehaald.

Ganzenpoep werd geleverd door een van de cursisten.

Dierenpark Amersfoort leverde een olifantenkeutel via Syl en die hielp ons aan leuke quizvragen die door Frieda weer verwerkt werden en tot een groot succes leidde. Het werd dan ook een hele leuke tentoonstelling met plezier door allen opgezet. Deze tentoonstelling heeft nog een tweede leven in Het Egboetje.

De derde tentoonstelling ging over zaden, waarbij ik hulp kreeg van Carla Moonen die mij aan ideetjes en spullen hielp van het museum Saet en Cruyt in Andijk. En ook hier werd weer door iedereen verzameld en een leuke tentoonstelling opgezet.

De laatste tentoonstelling ging over paddenstoelen. Wil Stelling heeft wat lijsten met foto's voor ons verzorgd. En Lisbeth heeft natuurlijk al onze info weer verwerkt tot mooie plaatjes op de borden. We hebben deze tentoonstelling door de zaden-tentoonstelling heen geweven. Dus van alles wat, toch nog een beetje herfst.

We hebben allen met plezier met elkaar gewerkt en zonder dit enthousiaste team was dit allemaal nooit tot stand gekomen, dus Lisbeth, Ria, Lida en Syl hartelijk bedankt voor alle hulp en gezelligheid. Ik hoop op weer een volgend jaar samen met jullie. Volgende jaar komt er een tentoonstelling over: 'Enge beestjes', 'Onder water', 'Eetbare planten' en de laatste is nog een verrassing.

Scholenwerk

Henk Lanting, Frieda Bus en Hans Verhoeven

Henk Lanting

In de eerste plaats wil ik Frieda Bus veel succes wensen als nieuwe coördinator van het scholenwerk.

Er wacht haar een boeiende en uitdagende taak. Gelukkig krijgt zij ondersteuning van de vrijwilligers van de kerngroep scholen en kan zij rekenen op de inzet van alle schoolgidsen.

Met dit verslag beperk ik mij overigens tot de gebeurtenissen in de eerste helft van dit jaar.

In dit jaar hebben zich een aantal nieuwe ontwikkelingen voorgedaan.

We zijn met een grote groep gidsen bezig geweest een nieuw programma te ontwikkelen over zoogdieren voor groep 7 en 8. Deze les/excursie beslaat een hele morgen. We hebben dit uitgetest zowel in het Streekbos Paviljoen als op een aantal scholen. We hebben van de desbetreffende leerkrachten op een enkele kanttekening na alleen maar positieve reacties ontvangen.

In het kader van de jaarlijkse tuinvogeltelling hebben we een aantal scholen benaderd. Elke school heeft positief gereageerd. Het was heel boeiend op deze manier samen met de leerlingen en leerkracht actief deel te nemen aan een landelijk programma.

Uit bovenstaande blijkt, dat er voor natuureducatie veel belangstelling is, maar dat je als IVN de moeite moet nemen een school persoonlijk te benaderen.

Verder hebben we een nieuwe les ontwikkeld, specifiek over zoogdieren, voor de onderbouw. Deze les wordt in de schoolklas gegeven. Ook hier zijn de leerkrachten positief over.

Hadden we vorig jaar de tegenvaller, dat de excursies i.v.m. de introductiedagen van het Clusius College niet door konden gaan, dit jaar hebben we een hele mooie, leerzame dag met de leerlingen beleefd.

Het Martinus College heeft weer gebruik gemaakt van onze locatie voor de buitenlessen. Onze gastvrouwen/heren voor deze dagen wil ik hierbij bedanken.

Bijzonder was ook dat we hebben ingehaakt op de jaarlijkse boomplantdag. In samenwerking met het RSW (die ons op diverse wijze geweldig ondersteunde) hebben we met enkele klassen weer bomen geplant. Voor leerlingen leuk en leerzaam. Zeker als wij zoals in sommige gevallen vooraf de gelegenheid krijgen in een klas iets over bomen te vertellen.

Gestopt:

Arie van Geest heeft te kennen gegeven dat hij stopt als gids bij het scholenwerk. Arie was een specialist. Hij hield zich voor het natuurscircuit bezig met het meten van bomen. Veel leerlingen zijn van Arie een stuk wijzer geworden.

Hilda Beintema heeft, na jarenlang actief geweest te zijn als gids, besloten haar gidsenmandje in de wilgen te hangen.

Jan Schaaf is eveneens gestopt. Jan heeft zich in de loop van de jaren ontwikkeld tot een bovenbouwspecialist met een geheel eigen aanpak. Vooral de excursies bij de gemalen hadden, mede gezien zijn technische achtergrond, de voorkeur.

Ook John Bos maakt niet langer deel uit van het gidsen-

keurkorps. John was op alle vlakken inzetbaar en had ook een grote inbreng in de kernploeg scholen en de ontwikkeling van nieuwe excursies.

Als laatste noem ik hier Jan Lamark. De natuurscircuits, maar ook de wandelingen in het Egboetswater waren Jan op het lijf geschreven. Allemaal ontzettend bedankt voor hetgeen jullie voor het IVN hebben betekend, maar met name namens alle leerlingen die jullie op weg hebben geholpen bij hun kennis van de natuur.

Overigens hebben we natuurlijk weer onze bekende excursies gehouden. Ook al blijft het aantal boekingen gezien de concurrentie in de markt en het probleem met het vervoer van leerlingen zorgwekkend.

De resultaten van de excursies in de 1e helft van het jaar zijn ongeveer als volgt: Crea natuur voor de bovenbouw (1), Lente excursie Streekbos (4), Bijen Egboetswater (3), Crea natuur voor de onderbouw (3), Kabouterpad Egboetswater (5), Lente excursie Egboetswater (2), Natuurscircuit (5), Slootjesexcursie Egboetswater (6), Vaarexcursie Streekbos (21).

Al met al toch een behoorlijke inspanning die onze gidsen hebben gedaan om al deze excursies in goede banen te leiden. Bij b.v. het zoogdierencircuit en het natuurscircuit is de inzet van minimaal 7 gidsen noodzakelijk.

Alle gidsen wil ik bij deze bedanken voor de ondersteuning die ik van hen mocht ondervinden. Ik hoop met name, dat ook de nieuwe vrijwilligers die van de natuurgidsencursus komen hun weg bij het scholenwerk zullen vinden.

We hebben ook versterking gekregen voor ons computerboekingssysteem. Bij het vervaardigen van roosters etc. is Annebeth de Vree een versterking op dit gebied. Ongetwijfeld kom ik jullie hier en daar tegen, aangezien ik graag als gids en ontwerper van excursies actief wil blijven.

Frieda Bus-Kok

Al een aardige tijd was het bestuur van het IVN West-Friesland op zoek naar een coördinator scholenwerk.

Henk Lanting had te kennen gegeven dat hij ermee wilde stoppen. Even voor mijn vakantie hoorde ik dat er nog niemand was gevonden. Tijdens mijn vakantie heb ik de voor- en nadelen overwogen en heb na mijn vakantie te kennen gegeven dat ik het van Henk wil overnemen. Dus ben ik met ingang van 1 september 2015 de IVN-coördinator scholenwerk geworden.

Het is een leuke en boeiende klus, maar ik begrijp terdege het verstandige besluit van Henk: Henk, bedankt voor al die goede 'IVN-scholen-coördinator-jaren'.

Daar ik al jaren de IVN-publieksactiviteiten coördineer heb ik veel IVN op mijn bord. Daarom heb ik bij het bestuur aangegeven dat ik 2 jaar de coördinator scholenwerk wil zijn.

Het bestuur gaat op zoek naar een nieuwe coördinator.

Ik mocht meteen de IVN-najaarexcursies coördineren en dus hier een samenvatting over deze periode.

Het aantal IVN-excursies dat het IVN aan de scholen aanbiedt is zeer divers. In de maanden september, oktober en november 2015 heeft het IVN de volgende excursies gegeven: Natuurscircuit in het Streekbos, Kabouterpad in de herfst in het Streekbos, Herfst in het Streekbos, Herfst in het Egboetswater, Kabouterpad in het Egboetswater en

Lees verder op de volgende pagina

Zoogdierenles in Berkhout. De excursie ' zoogdieren' wordt door een aantal IVN-ers in de school te Berkhout gegeven.

In september t/m november zijn er 22 schoolaanvragen geweest voor 7 excursiesoorten. Daarmee hebben we 447 leerlingen over de vloer gehad.

Rest mij nog om een groot compliment te geven aan alle schoolgidsen. Ze moeten zich, met het geven van een excursie voortdurend aanpassen, van een ' kabouterpad-excursie' met leerlingen van groep 1, 2 en 3 tot het geven van een ' natuurcircuit' met leerlingen van groep 8.

Tot zover mijn IVN scholen jaarverslag aandeel over 2015.

Hans Verhoeven

Leskoffers en leskisten

Komend jaar gaan we het aantal leskoffers/kisten minimaliseren. De behoefte wordt steeds kleiner.

Voor het IVN is het niet leuk meer om de materialen up-to-date te houden terwijl er vrijwel geen belangstelling voor bestaat.

Het aangevraagde materiaal is voor seizoen 2015/2016: leskoffer kriebelbeestjes gr 1 t/m 4: (1), leskoffer kriebelbeestjes gr 5 t/m 8: (1), leskoffer Herfst en kringlopen: (1), leskoffer overwinteren gr 5 t/m 8: (1), leskist uilen: (3), leskist Westfriese huis-, tuin- en keukenvogels: (2) en leskist bijenkast: (1).

Wij gaan de volgende koffers/kisten opruimen: leskist bomen, leskist Pieter de pier, leskoffers de eend, leskoffers herfst, leskoffers herfst en kringlopen, leskoffers kriebelbeestjes en de leskoffers overwinteren. Dat gaat ons veel ruimte opleveren in het magazijn waar voor andere zaken veel ruimte nodig is.

Het is 3 november, de kleuterklas van De Schelp uit Wervershoof op een nevelige herfstochtend met ochtendstralen maken een rondedans rond de notenboom
Foto : Toos Brink

IJsvogelwerkgroep

Coördinator: Douwe Greydanus

Een milde winter met afwisselende weersomstandigheden was het begin van het IJsvogeljaar 2015.

Geen ijs in het vooruitzicht wat kon leiden tot vermindering van het IJsvogelbestand.

Al gelijk op dag 1 van het nieuwe jaar liet er één zich al bij de Vooroevers zien aan dhr. Weel.

Op de dagen die volgden kwamen meerdere plaatsen in beeld. Vogels met vis, zowel man als vrouw, en het snel vervoeren naar het nest was in volle gang. Breng dan in kaart waar ze zitten maar dat valt niet mee.

Uiteindelijk werden er meerdere vogels gezien op een tak die visoverdracht pleegden. Hiervan kan je aan nemen dat er jongen moeten zijn die gevoerd werden.

Het aantal IJsvogels liep, verspreid over geheel ons (KNNV-) werkgebied tot Edam aan toe, aardig op.

Zoals het vaak gaat in het onervaren leven van een jonge vogel, dat het eerste levensjaar van belang is om door te komen, kwam er een melding van twee tegen ramen gevlogen exemplaren. Zij waren vermoedelijk aan het ravotten. De slachtoffers waren nog niet volwassen want de snavellengte was nog niet volgroeid. Het betrof hier een mannetje en vrouwtje.

Ik heb alle gegevens doorgespeeld naar onze IJsvogelspecialist dhr. Jelle Harder.

Na bestudering van de gegevens kwamen wij uit op 16 broedparen in West-Friesland in 2015: een mooi resultaat dankzij een zwakke Koning Winter.

Man IJsvogel

Inventarisaties

Hans Verhoeven

Het doel van deze inventarisaties is om de biodiversiteit van het Streekbos te onderzoeken en om de gidsen steeds van actuele informatie te voorzien die ze kunnen gebruiken bij hun excursies. Bovendien is het heerlijk om in elk jaargetijde lekker buiten te lopen en met elkaar goed te kijken. Hieronder een opsomming van enige leuke en belangrijke vondsten en wetenswaardigheden die we tijdens de inventarisaties hebben meegemaakt.

10 januari

Al enige tijd laat de Groene specht zich horen en ook nu weer. We kunnen hem spotten en het is een man.

Bij de botenhelling zitten 3 Ransuilen.

De Hazelaars staan in bloei.

Fred Weel meldde in de week vooraf een Wezel in het Streekbos.

14 februari

De eerste bloeiende bloemen: Sneeuwkllokjes en Winterakoniet.

We vonden weer Rode kelkzwammen en van de wintervogels kunnen we Sijsjes, Goudhaantjes en Staartmezen noemen.

14 maart

De Meidoorn heeft al groene blaadjes.

We vinden de smidse van een Zanglijster, baltsende Fuut en 2 Ransuilen in de roest.

Er hangt nog een Grote zaagbek rond.

11 april

De echte loofzangers laten nog op zich wachten.

Wel een eerste Schaatsenrijder en de Steenhommel.

Wel de vroege flora te zien zoals Speenkruid, Klein hoefblad, Dotter en Slanke sleutelbloem.

9 mei

Naast de loofzangers, die inmiddels zijn gearriveerd, spotten we ook de Gierzwaluw, Boerenzwaluw, Kleine karekiet en Koekoek.

Het Klein geaderd witje laat zich fotograferen.

Pinksterbloem, Fluitenkruid, Groot hoefblad en Look zonder look bloeien sprankelend.

De Peterselievlier heeft veel ruimte gekregen en kan zich nu goed ontwikkelen: de beloning is de show van veel bessen.

13 juni

We genieten van enkele badderende Staartmezen en de Meerkoet heeft jongen.

De Koekoek vliegt roepend rond.

De Rietorchis vertoont zich met rode en paarse bloemen. In de paddenpoel vinden we Witte waterkers, Waterwants, een ongedetermineerd visje en een Posthoornslak.

11 juli

Wil zag deze week eerder een Blauwe glazenmaker: ondanks goed zoeken met 10 mensen niet gevonden.

Wel Grote roodoogjuffers en de Keizerlibel.

Veel vlindersoorten waaronder Argusvlinder, Blauwooggrasmot, Gamma-uil en Bont zandoogje.

8 augustus

Het kon niet beter: 12 geïnteresseerden.

Elk jaar vinden we wel ergens de Brede wespenorchis.

Verder de Griekse alant waarop weer veel insecten waren te vinden o.a. Schorpioenvlieg, Blinde bij, Goudoogdaas, Stadsreus en Boomsprinkhaan.

Veel soorten juffers en libellen.

Groene - en Bruine kikkers en jonge padden kruisten onze weg.

12 september

De Vlieren en Rode kornoelje zitten vol bessen.

Het aantal soorten paddenstoelen begint op te vallen. We vinden o.a. Witte vlierschorszwam, Wit oorzwammetje, Grote kale inktzwam, Geschubde inktzwam en Zwerminktzwam.

Van de Rozenmosgalwesp en de Veenwortelgalmug vonden we de gallen.

10 oktober

Eindelijk weer een (vrouw) Groene specht, goed te zien boven in een kale boomtop.

Een Sperwer vloog over, de eerste Koperwieken van dit jaar en een primeur diende zich aan: we konden allemaal mooi een Zwarte mees bekijken die samen met andere soorten mezen door het bos trok. Niet eerder waargenomen in het Streekbos.

En wat te denken van paddenstoelen met de exotische namen: Blozende vezelkop, Gewone fopzwam, Hazenpootje, Klontjestrilzwam, Papierzwammetje en Geweizwam (wel 20 soorten gezien).

8 november

Dit keer nog geen Ransuilen gespot maar wel weer de Groene specht gehoord. Die zal net als vorig winterseizoen hopelijk weer in het Streekbos blijven hangen. Eens moet er toch een keer een broedgeval kunnen worden vastgesteld.

Gallen van de Lensgalwesp en Gewone wilgenroosjesgalmug.

De Strekpoot komt ook in het Streekbos voor.

Maar liefst 35 soorten paddenstoelen genoteerd en op naam gebracht door Wil.

13 december

Moet nog worden gelopen. Er liepen per ronde van 2 tot 12 personen mee tijdens de wandelingen.

Er zijn voornamelijk vaste inventariseerders maar wij hopen dat in 2016 weer eens nieuwe gezichten meedoen.

Voor de nieuwe Natuurgidsen kunnen hiervan veel opsteken en de gedeelde kennis gebruiken voor hun (school) excursies.

Ransuilen

Werkgroep Egboetswater

Adri Bozelie

In 2015 heeft de werkgroep Egboetswater in totaal 30 publieksactiviteiten kunnen verzorgen. Hierbij hebben wij 620 bezoekers mogen verwelkomen, onderverdeeld in 316 volwassenen en 304 kinderen.

Deze vooraf bekend gemaakte activiteiten behelsden niet alleen 16 zeer uiteenlopende soorten excursies, maar ook wilgenknoten, bomen planten, natuurwerkdagen, 9 inventarisaties, en niet te vergeten de weer druk bezochte en zeer gevarieerde Open Dag.

Het activiteitenjaar werd al op 14 februari 2015 geopend met de Snertfietstocht en had als afsluiter de inventarisatie op 14 december 2015.

Voor het bomen planten op 20 maart had het RSW 70 bomen en struiken beschikbaar gesteld.

Onder begeleiding van enkele leerlingen van de Oscar Romero hebben 35 schoolkinderen het grootste deel hiervan met enthousiasme kunnen planten.

Tijdens de direct daarop volgende NL-Doet zijn de nog overgebleven bomen geplant, en zijn ook alle halfjaarlijks terugkerende werkzaamheden weer verricht.

Ook naast alle openbare activiteiten is er door de werkgroep en de helpers hard gewerkt.

Er is nog 6 x extra geïnventariseerd, bijna maandelijks zijn de vleermuizen geteld, zowat iedere 2 weken zijn de paden zoveel mogelijk brandnetelvrij gehouden, om maar niet te spreken van de andere regelmatig voorkomende werkzaamheden aan gebouwtje en in het terrein.

Natuurlijk hadden we ook de schoolexcursies. Dit jaar in totaal 21 stuks.

Inmiddels is ook het jaarprogramma 2016 weer zo goed als rond. Wij zullen nog proberen dit opnieuw vermeld te krijgen in het Toeristisch Magazine Medemblik 2016.

Namens de werkgroep even een bedankje aan alle enthousiaste gidsen van zowel de publieke als de schoolexcursies, aan Han Oranje en zijn stagiaires voor het onderhoud en de schoonmaak van nest- en vleermuiskasten, en aan alle doorzetters die steeds maar weer de paden brandnetelvrij kwamen maaien.

Publieksactiviteiten

Frieda Bus-Kok

Een IVN-publieksactiviteit is een activiteit waarbij de bezoeker welkom is.

De doelstelling van het IVN is educatie geven over natuur, milieu en duurzaamheid. Altijd ben ik op zoek naar nieuwe ideeën om de bezoeker te stimuleren om naar het IVN afd. West-Friesland te komen, zodat de gidsen hun kennis kunnen overdragen over natuur, milieu en duurzaamheid aan de bezoeker.

Het is wel van belang om dit op een dusdanige wijze te brengen dat het de bezoeker stimuleert en er een bewustwording komt en daar zijn de IVN-gidsen geweldig in.

Elk jaar benadruk ik een nieuwe IVN-activiteit maar dit jaar wil ik de IVN-gastvrouw / heer in het zonnetje zetten.

Het hele jaar rond is er elke zondagmiddag een IVN-gastvrouw / heer aanwezig bij IVN in het Streekbos Paviljoen. IVN-gastvrouw / heer zijn is boeiend want je moet wel van alle markten thuis zijn, zoals: De gids van de dag ontvangen, toelichting aan de bezoeker over de activiteit en de gids aankondigen, de verkoop van materialen en de financiën bijhouden, de bezoekers die niet met een activiteit meegaan en zomaar komen binnenlopen ontvangen en vertellen over wat in de IVN-ruimte te zien is, weten waar de declaratie-formulieren zijn, welke cursussen er worden gegeven, vertellen over de tentoonstelling die in de IVN-ruimte staat, op de hoogte zijn van de digitale apparatuur die in de bovenzalen staat, voor de koffie en de thee zorgen en de gewonde kindertjes moeten ook hun pleister krijgen en ga zo maar door.

Kortom, er is altijd reuring bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Daarom gaat dit keer vooral mijn dank uit naar de IVN gastvrouw /heer. In 2015 zijn er bij IVN afdeling West-Friesland 114 activiteiten gegeven.

Deze werden voornamelijk op de zaterdagen en zondagen in het Streekbos en in het Egboetswater gegeven.

De activiteiten die ook in de IVN-publieksoverzichten staan zijn: de inventarisatie van het Streekbos, de inventarisatie van het Egboetswater en de paddenstoelengroep en deze werden de afgelopen jaren niet meegenomen in de berekeningen van het totaal van de IVN activiteiten. Ik telde enkel de zaterdag- en zondagactiviteiten.

De desbetreffende afdelingen maakten weliswaar hun eigen jaarverslag, maar de activiteiten die zij gaven werden niet in het totaal van de IVN publieksactiviteiten geteld.

Vanaf 2015 voortaan wel. Hieronder het IVN-activiteiten-overzicht van de laatste 10 jaren. De IVN-dependance ' Egboetswater' heeft in 2015 30 activiteiten gegeven. Dit aantal is verrekend in het totale jaaroverzicht.

Jaar	Gezins-Act.	Volw. Act.	Egboets-water	Totaal	IVN bezoekers	Excursie-deelnemers
2006	23	12		35		
2007	32	13		45		
2008	36	11		47	844	2106
2009	22	27		49		
2010	24	18		42		
2011	42	12		56	3312	2337
2012	43	20		63		
2013	54	15		69		
2014	52	28		80	2190	3038
2015	59	25	30	114		

Knotwerkgroep

Jacobje Visser

In 2015 is de knotwerkgroep 15 maal in actie gekomen om een rij mooie knotbomen van hun takkenpruik te verlossen. Daarbij ging het tweemaal om het afmaken van de klus door slechts één auto vol vrijwilligers op een doordeweekse dag. De andere keren was een flink aantal knotgroepleden van de lijst actief.

De knotwerkgroep bestaat op dit moment uit voldoende vrijwilligers.

Er staan nog een aantal mensen op de wachtlijst en soms is er zelfs een maximaal aantal knotters, dat mee kan werken op zaterdag, omdat het aantal bomen bij sommige eigenaren beperkt is.

Stagiaires, die in voorgaande jaren vanwege de maatschappelijke stage van school met onze knotgroep meewerkten, hebben zich in 2015 niet aangemeld.

Knotbomen staan vaak langs de slootkant en vooral de grote, oudere exemplaren hangen nogal eens gevaarlijk scheef boven de sloot. Dit resulteerde er het afgelopen jaar in dat drie knotters te water gingen en daarna het knotten voor die zaterdagochtend moesten opgeven. Gelukkig liep het met de knotters en hun nat geworden mobieltjes redelijk goed af. Een reserveset droge kleren hoort sindsdien bij de standaarduitrusting voor een knotzaterdag.

In totaal zijn van 10 verschillende eigenaren in 2015 (eind december) 388 wilgen en 27 essen geknot. Die aantallen zeggen niet alles, de ene knotboom is twee jaar geleden nog geknot en heeft een bescheiden knot terwijl de andere boom soms wel uit drie knotten bestaat en daarbij hoog is en scheef boven de sloot hangt. Van de eerste soort knotboom zaag je er met gemak meer op een ochtend dan van de tweede soort.

Elke eigenaar ontvangt ons op eigen wijze, soms met zelfgebakken taart tijdens de koffiepauze of juist de specialiteit van de lokale bakker. Maar altijd voelen we ons welkom op de mooie erven, die de meeste boomeigenaren bezitten.

Ons jaarlijkse uitje voerde ons ditmaal wederom naar De Rijk. Vorig jaar zouden we een vaartocht doen, maar door de harde wind en regen ging dat op die dag niet door en eindigden we met een mooie stadswandeling.

Dit jaar echter was het begin mei zonnig en droog, zodat we alsnog onze vaartocht met gids door de Eilandspolder konden maken. Tijdens deze tocht voerden de weidevogels ook nog een spectaculaire show op, zodat de aandacht verdeeld moest worden tussen de gids met honderd-en-één weetjes over het gebied en de bewoners en de prachtige natuur. We eindigden de dag voldaan na een uitgebreide lunch in het centrum van de De Rijk.

Knotuitje in de Eilandspolder

Foto : Rob Rijswijk

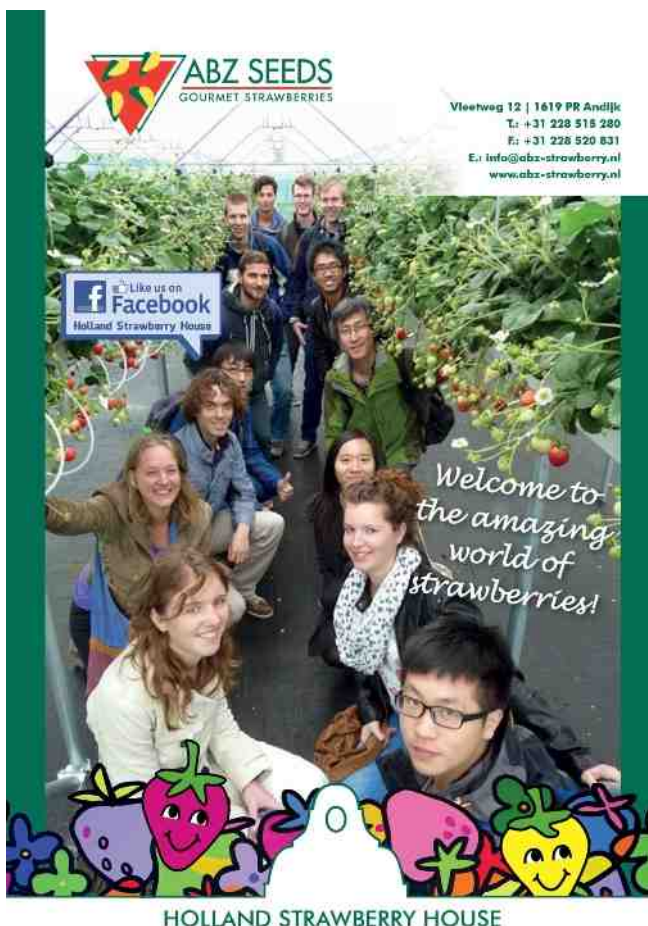
Boekenmarkten

Jans Wiersum

In 2015 zijn er drie 2e hands-boekenmarkten georganiseerd ten behoeve van de kas van IVN West-Friesland: 2 markten in de Incoteczaal van het Streekbos Paviljoen op 14 juni en 8 november en 1 markt in Het Egboetje in het Egboetswarter op 27 september.

De organisatie van de Streekbosmarkten waren in handen van Jans Wiersum en Wil de Wit, die van de Egboetsmarkt in handen van Ria de Graaf en Henk Lanting.

Het verzamelen van de boeken en opzetten van een boekenmarkt is veel en ook zwaar werk. Daarom is de beloning des te zoeter als er een mooi bedrag voor onze IVN-afdeling aan het eind kan worden bijgeschreven. Voor 2015 was het totale bedrag € 983,- .

Redactiecommissie Alchemilla

Michelle Prins

Net geslaagd voor de opleiding tot natuurgids had ik al twee keer de oproep voor een nieuw redactielid die zich bezig zou gaan houden met de opmaak en lay-out voorbij zien komen.

Ik twijfelde of ik daar wel tijd voor zou gaan hebben naast mijn betaalde baan. Dat bleek erg mee te vallen.

Marga Scherer (van wie ik het over zou nemen) bood aan om samen een deel van het zomernummer te doen en Lisbeth van Lintel hielp met "de puntjes op de i te zetten". Nog heel hartelijk bedankt voor jullie hulp en geduld, dames!

Het is steeds een hele klus om alles op tijd bij de drukker te krijgen, maar met een gedegen planning lukt het.

Ik ben blij met alle op- en aanmerkingen van Hans Verhoeven die ervoor zorgen dat iedere nieuwe Alchemilla er weer piekfijn uitziet.

In juli kon ik een middagje naar een cursus bij Editoo waar alles duidelijk en helder werd uitgelegd over het werken met dit programma m.b.v. een groot scherm.

Aansluitend kregen wij (de die middag aanwezige cursisten) een rondleiding door de drukkerij. Ik vond het indrukwekkend.

In de Alchemilla zelf is nauwelijks iets veranderd. Wel zijn er twee nieuwe rubrieken bij gekomen. 'Ik geef de pen door' (een idee van Jan Flink) is een rubriek die iedere editie weer een andere auteur heeft. Het onderwerp is steeds 'natuur', maar wordt telkens anders ingevuld. Aan het eind van het stukje wordt de pen doorgegeven aan een nieuwe auteur. Ik ben erg benieuwd wat er dit keer wordt ingezonden.

'Ik geef de pen door' vervangt de rubriek 'Wetenswaardigheden uit ons werkgebied'.

Nieuw is ook de kinderpagina Scharrelkids door Marianne Ouwerkerk. Het is zo belangrijk dat kinderen leren over natuur en buiten in beweging zijn! Fijn dat wij daar aandacht aan besteden in ons ledenblad.

Ieder nummer weer mogen we ook genieten van een prachtig gedicht, ingezonden door Joke Tilgenkamp evenals een mooie middenpagina waar Lisbeth van Lintel verantwoordelijk voor is.

Voor- en achterpagina hebben een prachtige natuurfoto die meteen maakt dat je zin hebt om het blad te gaan lezen.

Aan ingezonden stukken geen gebrek (en dat beschouw ik als heel positief), maar het is een heel "gepuzzel" om ervoor te zorgen dat alles een plekje krijgt en helaas lukt dat niet altijd: in dat geval wordt dat stuk in een latere editie alsnog geplaatst.

Ik wens iedereen weer veel leesplezier en namens de hele redactiecommissie van de Alchemilla... een gezellig en groen 2016 !!

Cursussen

Astrid Bijster

In iedere Alchemilla wordt aandacht besteed aan cursusnieuws. De stand van zaken als het gaat om cursussen was dan ook het hele jaar te volgen. Cursussen vormen een belangrijke manier van educatie. Door middel van cursussen leiden we onze eigen gidsen en kader voor andere werkgroepen op en interesseren we nieuwe mensen van buiten voor de natuur en voor IVN West-Friesland.

Natuurgidsencursus

In juni 2015 werd de Natuurgidsencursus afgesloten, die in januari 2014 werd opgestart. Een behoorlijke tijdsinvestering dus voor het cursusteam, de docenten en de cursisten. In totaal zijn er 24 cursisten geslaagd voor het diploma Natuurgids. Een behoorlijk deel van de groep is op een of andere manier betrokken bij activiteiten van IVN West-Friesland.

In 2016 zullen we nog een paar terugkomdagen organiseren.

Het cursusteam bestond uit: Beppie van der Wegen, Ria de Graaf, Henk Lanting, Ofra Carmi en Astrid Bijster.

Veel docenten van IVN West-Friesland hebben meegewerkt aan de Natuurgidsencursus. Heel veel dank voor de inspanning van al onze docenten.

Groencursus

Van september tot begin november hebben we met een vernieuwd Cursusteam een Groencursus georganiseerd. Onderwerpen van de cursusavonden waren insecten, planten, bomen, landschap, vogels en paddenstoelen. Er waren 4 praktijkbijeenkomsten bij. Nieuw was de werkwijze van het Cursusteam. Per onderwerp organiseerden 2 cursusteamleden een cursusavond in samenspraak met de docent. De Groencursus trok 16 cursisten, die overwegend heel enthousiast zijn geworden. Ze hebben interesse voor verdiepingscursussen en een aantal van de groep ook de Natuurgidsenopleiding. Een deel van de cursisten stond al op de wachtlijst van de natuurgidsenopleiding.

Cursusteam

De nieuwe cursusteamleden zijn: Anna Frederiks, Geert Veldhuis, Theun de Jong, Irene Eekhout en Aernout Bos. Beppie van der Wegen, Ria de Graaf en Astrid Bijster zijn ook actief als Cursusteamlid.

Landelijke ontwikkelingen cursussen

Momenteel worden veel landelijke cursussen vernieuwd en gemoderniseerd. Onlangs is de vernieuwde Schoolgidsencursus tot stand gekomen. Afgelopen zomer was de cursus Natuurouders klaar. Ook de Natuurgidsenopleiding (nieuwe naam in plaats van Natuurgidsencursus) wordt momenteel vernieuwd. Het Cursusmateriaal wordt 5 modules opgenomen in plaats van de oude 7 hoofdstukken. Ook komt er een aanvullende e-learning omgeving, die er veelbelovend uitziet. Cursussen zijn tot een belangrijk landelijk speerpunt benoemd.

Cursusplannen voor 2016

Met het nieuwe grotere Cursusteam hebben we meer mogelijkheden om cursussen te organiseren, zowel voor het organiseren voor nieuwe publiekscursussen als voor nascholingen van leden.

In 2016 wil het Cursusteam een aantal verdiepingscursussen organiseren. We denken momenteel aan landschap lezen, vogels en planten. Ook komen er een paar terugkomdagen van de natuurgidsencursus.

In het najaar willen we weer een Groencursus organiseren.

Het programma van de verdiepingscursussen, nascholingen en Groencursus zal steeds tijdig als Cursusnieuws in de Alchemilla komen.

Ook gaat het Cursusteam beginnen aan de organisatie van een nieuwe Natuurgidsenopleiding. Dat is een stuk sneller dan voorheen. Mogelijk begint de nieuwe Natuurgidsenopleiding al in januari 2017. We gaan daarbij gebruik maken van de vernieuwde materialen. We hebben nog steeds een behoorlijke wachtlijst van belangstellenden voor de Natuurgidsenopleiding. De vorderingen rondom de organisatie van de Natuurgidsenopleiding zullen ook in het Cursusnieuws terugkomen.

Paddenstoelenstudiegroep PWF

Wil Stelling

Paddenstoelen onderzoeken, het blijft een boeiende bezigheid.

We zijn in 2015 weer 14 x in het veld geweest om te zien wat er zoal aan paddenstoelen te zien is.

Vanaf januari tot mei 6 x en vanaf september tot eind december 8 x. Daarvan bezochten we 11 maal het Streekbos, 2x het Zanddepot en 1 x het Dijkgatbos in de Wieringermeer. Het aantal deelnemers varieerde van 3 tot 8 personen. Het weer hielp niet altijd mee, want regelmatig was het erg droog. Zowel in het voorjaar als in het begin van het najaar groeiden er weinig paddenstoelen in vergelijking met andere jaren. Vanaf oktober waren de weersomstandigheden gunstiger.

In februari ligt er weer een overzicht van 2015 in de map 'Paddenstoelen' in het SP ter inzage.

Er zijn ruim 5300 soorten in Nederland en elke soort kan bijvoorbeeld door de leeftijd en de weersomstandigheden qua uiterlijk variëren.

Benoemen van de soort in het veld vereist nauwkeurig kijken en veel oefening. Veel soorten kunnen niet eens met zekerheid zonder meer op naam gebracht worden. Daarvoor is microscopisch onderzoek nodig.

Na elke veldexcursie gaan we nu met microscopen aan de slag. In januari en begin februari waren Anneke en Arie de Ronde onze leermeesters op dit gebied, maar helaas moesten zij om gezondheidsredenen plotseling stoppen. Zij hebben ons wel op het goede spoor gezet, waarvoor onze dank.

Gelukkig beschikken we inmiddels ook over twee goede microscopen. Dhr. Bart van den Berg heeft er één aan het IVN geschonken en het IVN heeft er zelf één aangeschaft. Theo Ruiter maakte een kist om de kwetsbare microscoop veilig op te bergen. We zijn hier reuze blij mee.

We gaan onze activiteiten op dit vlak volgend jaar met enthousiasme voortzetten.

Vindt u het leuk om u ook te verdiepen in de wondere wereld van de paddenstoelen en de microscopie, dan kunt u alle info vinden over onze activiteiten op de website van IVN West-Friesland onder de knop Werkgroepen.

U bent van harte welkom!

Tranende franjehoed

Foto: Hans Verhoeven

De fluisterboot

Theo Ruiter

Zo... de boot is weer op winterstalling.

Met Han Oranje en Herman Steltenpool was het snel klaar. Mede doordat er geen accu's waren zoals u hebt kunnen lezen bij 'Van de Bestuurstafel'.

Op 10 april is de boot uit zijn winterslaap gehaald door Herman, Han en mij.

Op 12 april was de eerste vaartocht met een gezelschap. Zo vroeg was er nog nooit geboekt. Het was wel fris, maar 14° C.

Al met al waren het ruim 400 personen die geboekt hadden voor een vaartocht.

Voor de scholen werden 735 leerlingen met de boot vervoerd. Daar kunnen een paar leerlingen aan mankeren. Niet met het aan land brengen, maar bij de optelling.

De laatste vaartocht voor een natuurschouwspel kon niet doorgaan door het ontbreken van de accu's.

Voor herhaling van de diefstal komt hopelijk een oplossing (3x is scheepsrecht).

Ecoproject

Louis van Wegen

Dit jaar hebben weer veel vrijwilligers gewerkt aan het beheer van alles dat groeit en bloeit en altijd weer boeit.

Het langzaam dichtgroeien van alle open ruimte tussen de bosvakken, inclusief het water, is langzaam beheersbaar geworden. Alleen de plas groeit nog steeds dicht, maar daarvoor zijn we dit jaar een baggerplan aan het maken.

Bij het voorbereiden en uitvoeren van het werk vragen we ons steeds af of het de biodiversiteit bevordert. Dit is een leerzaam proces en tegelijk de bedoeling van dit vrijwilligerswerk.

Het Recreatieschap Westfriesland (RSW) heeft in 2014 alle Schietwilgen gekapt of gekandelaberd/geringd. De aanleiding daarvoor was aantasting door de besmettelijke Watermerksiekte.

Van deze kaalslag werden we niet vrolijk, maar nu we twee groeiseizoenen verder zijn is het meeste leed wel geleden. Doordat de onderbegroeiing meer licht en vocht kreeg ontstond er een explosieve groei waarvan vooral de Rode kornoelje profiteerde. Om te voorkomen dat dit een soort monocultuur zou worden hebben we een bosmaaier aangeschaft. Deze was toch al nodig, omdat we al veel werk hadden aan het bestrijden van de Rode kornoelje en andere struiken met een zeis.

Na het verdwijnen van de Schietwilgen zijn er jonge bomen en struiken geplant die werden voorzien van beschermingslint tegen konijnenvraat. Helaas werd dit verwijderd door bezoekers waardoor de konijnen er toch van vraten. Ondanks onze inzet om dit te voorkomen zijn er ook jonge planten overwoekerd.

Dit jaar hebben we in maart meegedaan met de Nationale Boomfeestdag. De kleine open plek in het bosvak naast de paddenpoel wilden we vol planten omdat er te weinig zonlicht in kwam.

Het alternatief bestond uit het groter maken van de open plek waarin de paddenpoel ligt. Dit was nodig om de oevers van de paddenpoel glooiend te maken, zodat er minder grond naar beneden spoelt door regen.

De voedselrijkdom in de paddenpoel wordt nu lager waardoor de biodiversiteit toeneemt. Het water ontvangt nu ook meer zon, zodat het water sneller opwarmt voor de padden. Nu is de paddenpoel met oevers de nieuwe open plek in het bosvak waarin veel zonlicht valt.

De schoolkinderen hebben zich uitstekend vermaakt met het planten van een Koningslinde en veel struiken. Helaas zijn veel struiken uitgetrokken door een bezoeker en andere zijn verdroogd. De struiken die overleefden hebben we niet laten overgroeien dankzij de nieuwe bosmaaier.

Het vrijwilligerswerk wordt gedaan door IVN-leden. Ko Markusse is sinds de Natuurwerkdag 2014 het hele jaar door regelmatig bezig met beheerwerk en dat wordt bijzonder gewaardeerd door alle betrokkenen.

Voor de hooiday in augustus en de Natuurwerkdag in november, nodigen we niet alleen IVN-leden maar iedereen uit om mee te helpen. Deze publieksactiviteiten worden nu gedaan onder leiding van Willem Kaagman. Dat bevalt uitstekend en dit komt ten goede aan de continuïteit van het beheer. Een jaar niet hooien of snoeien is uit den boze, dus dat risico is op deze manier verminderd.

Kersverse natuurgidsen die in dit jaar afstudeerden hebben

wandelroutes ontwikkeld die ook door het Ecoproject gaan. Er is begonnen met een plan om oude borden die vernield werden of verouderd zijn op te ruimen. Ze worden vervangen door nieuwe paaltjes, borden en beschrijvingen.

Er is in dit jaar veel gebeurd om een baggerplan te maken voor de plas in het Ecoproject. Dat lijkt eenvoudiger dan het is. We weten inmiddels precies wat we willen: de plas in het midden 1,5 meter diep maken waardoor alleen nog hoge begroeiing aan de randen mogelijk is.

De biodiversiteit neemt hierdoor toe en deze begroeiing is voor vrijwilligers met handgereedschap beheersbaar. Dit werk grijpt enorm in op het leven in de plas. Vandaar dat het zogenaamde schiereiland, voorlopig, gehandhaafd blijft. Dit geldt ook voor de sloot; dit is de plek waarheen veel organismen kunnen vluchten tijdens de werkzaamheden.

7 november : onderhoud op eiland in het Ecoproject
Foto : Toos Brink

Veel bezoek van diverse pluimage

Het vrijwilligerswerk in het Ecoproject is anders dan in Het Egboetje en het knotten. Het Ecoproject is namelijk altijd vrij toegankelijk. Als vrijwilliger ben je dus net als een toevallige wandelaar in openbaar gebied. Er zijn ook mensen die werken in het Ecoproject zonder ons daarvan in kennis te stellen. Zo is er in oktober een knotwilg gesnoeid en we weten dus niet door wie.

Ko Markusse aan het werk

Als vrijwilliger van Het Egboetje heb je een sleutel van het toegangshek en bij een boer ben je welkom als knotter. Wanneer je als vrijwilliger toegang krijgt tot niet-openbaar gebied voelt dat soms als een beloning. Hiervan is in het Ecoproject geen sprake. Daar staat tegenover dat we erg veel mensen spreken die het Ecoproject hebben leren kennen en zijn gaan waarderen.

Samenwerking

Voor het vrijwilligerswerk in het Ecoproject, in Het Egboetje en bij het knotten wordt gebruik gemaakt van gereedschap van Landschap Noord-Holland (LNH). Voor de optimale inzet van vrijwilligers en het gereedschap van LNH maken we een gezamenlijke kalender voor de activiteiten in het Ecoproject, in Het Egboetje en voor het knotten.

De reden hiervoor is dat het aantal vrijwilligers beperkt is en dat de aanhangwagen met het gereedschap van Landschap Noord-Holland die ons ter beschikking staat het beste op één plek tegelijk ingezet kan worden. Op deze manier kunnen we ook bij elkaar in de keuken kijken. Hierdoor zijn er meer dagen per jaar waarop elke vrijwilliger samen met anderen op mooie plekken het aangename met het nuttige kan combineren.

Niet alleen door maaien, slepen, graven, afvoeren, ringen, snoeien enzovoorts. Ook het maandelijks inventariseren van vogels, planten, paddenstoelen, vlinders, libellen enzovoorts past hierbij.

Voor beide geldt: weet je niet zoveel of kun je niet zoveel dan is dat geen belemmering om toch bij te dragen. Het leren herkennen van planten is heel belangrijk om goed te kunnen werken in het groen. Bij het snoeien en maaien ontzien we gewenste soorten t.b.v. toename van de biodiversiteit.

WFO

.....
mr. Hans van der Horst
mr. Anna Bakker
mr. Kees van Duin

Net iets meer notaris

Burgemeester Schrijnderlaan 2 . 1613 JW . Grootebroek
Zuiderkerkplein 9 . 1601 HK . Enkhuizen
T (0228) 51 24 44 . F (0228) 51 52 03
info@wfonotarissen.nl . www.wfonotarissen.nl

PR en persberichten

Toos Brink

Alle activiteiten en bijzondere gebeurtenissen worden onder de aandacht gebracht van de pers, d.w.z. de regionale dag- en weekbladen, netwerkorganisaties en subsidiegevers zoals gemeenten.

Ook radio- en tv-zenders horen daarbij.

Om dat te bereiken zijn er 83 persberichten naar zo'n 40 adressen verstuurd, alle met foto.

Ieder kwartaal licht ik het programma voor dat seizoen toe bij radio Enkhuizen en ontvangt de pers een verkorte tekstversie die ook in de Alchemilla wordt afgedrukt.

Op die manier kunnen ze alvast ruimte inplannen en/of bijzondere activiteiten vastleggen.

In 2015 zijn er 11 uitgebreide publicaties met foto geplaatst over onze activiteiten: o.a. de Natuurkoffer, onze Boomplantdag, fietsexcursie door de Grootslagpolder, de nieuwe natuurgidsen, het nieuwe Wonderpad en de Natuurwerkdag om er maar een paar te noemen.

IJgenweis-restaurant geeft eens per jaar een speciale krant uit (op de balie verkrijgbaar) met daarin een IVN-bijdrage met foto.

Wat klus ik nog meer vanuit thuis?

Maandposters voor het Paviljoen maken (die worden goed gelezen), posters voor de foto-expositie boven, een (foto)-verslag voor de IVN-site, aanmeldingen en evaluaties voor landelijke acties bijhouden, zoals NL Doet, Weekend van de Wetenschap, Nacht van de Nacht, Nachtvindernacht, etc.

Altijd wordt daar een tekstbijdrage gevraagd en vaak ook een foto geplaatst.

Nestor, het blad voor ouderen heeft een special geplaatst over de natuurkoffer met leuke foto's.

IVN West-Friesland was ook op tv bij RTV Noord Holland in het programma 'Aan het Water'.

Schipper Theo Ruiter ging uit varen met de Wils kracht en vertelde met zijn "droge" humor wat er allemaal onderweg te zien was en onder water zoal leefde.

Op maandag 31 augustus was de eerste uitzending, daarna werd de uitzending een week lang herhaald op verschillende tijdstippen, dag en nacht.

De IVN kwartaal-activiteitenfolder, een gezamenlijke uitgave van IVN Noord- en Zuid-Holland en Zeeland, had een jaaroplage van 1700 ex. voor onze afdeling.

Door digitalisering en foldermoeheid (?) neemt dit aantal landelijk af.

Onze vaarfolder is onze best lopende folder, gelukkig maar! Lisbeth van Lintel krijgt van mij een "eervolle vermelding" voor haar mooie professionele ontwerpen van posters, flyers en tentoonstellingspanelen.

En Frieda en Rob voor hun constante hulp bij de aanvoer en verwerking van de persberichten. De medewerking van de pers is uitstekend, voor het NHD, het WF Weekblad, de buurtkranten en zondagskranten, radio en RTV nemen de berichten goed op. Soms zelfs meerdere in één editie. Daar zij we ze zeer erkentelijk voor.

IVN is de groene tak aan de "papierboom" !

Maatschappelijke stage

Han Oranje

Zoals waarschijnlijk al bekend bij veel mensen, was het schooljaar 2014/2015 het laatste schooljaar waarin de maatschappelijke stage verplicht was.

Van het Clusius College te Grootebroek hebben Jesper Kraakman, Mark Willeboordse en Calvin Hokkeling hun stage afgerond. In 2015 hebben ze geholpen met het schoonmaken en repareren van de vogelhuisjes en vleermuiskasten in het Egboetswater en geassisteerd met diverse werkzaamheden in het Ecoproject. Vooral het schoonmaken en beter vastzetten van de vleermuiskasten was een koud karweitje doordat het weer niet bepaald plezierig was. Maar evengoed is de klus geklaard en we waren zeer tevreden over de inzet van de jongens.

Jan Schaaf heeft wederom geholpen met de begeleiding van de stagiaires.

Thirza Kooijman heeft voor het RSG Enkhuizen haar stages gelopen op de zondagmiddagen en zo 26 uur volgemaakt die ze nog moest doen. Ook dat werd zeer gewaardeerd door de gastvrouwen/-heren.

Ondanks dat de maatschappelijke stage niet meer verplicht was, wilde het Clusius College wel doorgaan met de stages. Voor het schooljaar 2015/2016 hebben zich in september zeven leerlingen gemeld ter kennismaking in het Streekbos Paviljoen. Drie leerlingen toonden zich direct al enthousiast. Echter, zij haakten af omdat ze toch liever elders hun stage liepen. Daarna vernamen we een tijdje niets meer van het Clusius College en na contact opgenomen te hebben met de coördinator daar, bleek dat het wat moeizaam verliep om nieuwe kandidaten te vinden die bij ons stage wilden lopen.

Na overleg met Jan Schaaf hebben we besloten om het aanbod om 3 leerlingen 30 uur te begeleiden bij het IVN in te trekken. Dit ook met het oog op onze planning van ander vrijwilligerswerk bij het IVN en onze privé-agenda's.

Sinds de start van het begeleiden van de stagiaires in februari 2011, hebben tot de beëindiging daarvan, 20 jongens/meisjes hun verplichte uren gemaakt bij het IVN.

Hoewel je het als stagebegeleider niet altijd direct merkt, blijkt toch, na gesprekken met diverse ouders en leerkrachten, dat ze het stagelopen bij het IVN erg leuk hebben gevonden.

Hopelijk kunnen ze zich over een jaar of 20, als ze niks te doen hebben en zich afvragen wat ze nu eens voor nieuws/nuttigs kunnen doen, het IVN herinneren en zich aanmelden als enthousiast vrijwilliger.

Ook wil ik nog iedereen bedanken die geholpen heeft bij het begeleiden van de stagiaires.

Groepsarrangementen

Adri Bozelie en Frieda Bus

We hebben dit jaar 4 groepsarrangementen verzorgd, waarvan 2 x een natuurwandeling en 2 x een combinatie wandeling/vaartocht.

Ondanks dit geringe aantal arrangementen hebben we toch in totaal 114 enthousiaste personen in de natuur kunnen rondleiden. We hebben hiervoor het mooie bedrag van €450,- mogen incasseren.

Werkgroep Weidevogels

Peter Tjeertes en Geert Pietersen

Inleiding

De werkgroep begon het seizoen op 12 maart met de introductieavond. Vanwege het vroege voorjaar konden de vrijwilligers bijna niet wachten om het veld in te gaan.

Na een korte uitwisseling van de ervaringen van het vorige seizoen, zoals de ervaringen met de digitale registratie van de nestgegevens en de invloed van de aanwezigheid van de Vos in ons gebied, werden de zoekgroepen ingedeeld en de materialen uitgereikt.

Daarna was er een boeiende presentatie van het bedrijf van Gebr. Vlaar, een gedeeltelijk biologisch tuinbouwbedrijf in Andijk. Dit bedrijf had de prijs van 'meest weidevogelvriendelijke boer in 2014' van de Agrarische Natuurvereniging gewonnen.

De slotavond was op 24 augustus op het bedrijf van Gebr. Vlaar.

We hebben deze avond voor het eerst na de zomervakantie gehouden. Dat lijkt een goede greep, met ruim 40 personen was de opkomst hoger dan andere jaren.

De resultaten waren dit jaar wisselend. Het lijkt erop dat de weidevogels zich meer concentreren op bepaalde plaatsen. Zo rapporteerden sommige zoekgroepen duidelijk lagere aantallen nesten en bij andere groepen was het aantal gevonden nesten juist hoger.

Het weer

De winter was weer zacht te noemen. Sneeuw en ijs hebben we vrijwel niet gehad.

Maart was wisselvallig. De eerste Kieviten begonnen half maart met leggen; dat is wat later dan vorig jaar.

Hoewel de meeste Grutto's nog onderweg waren, werd het eerste grutto-ei in Noord-Holland al op 25 maart gevonden.

Het eerste Schollekster ei werd op 30 maart gevonden.

De Tureluur was wat aan de late kant; het eerste ei werd op 4 april gevonden.

April was koud, droog en winderig en mei koel, droog en vrij zonnig. Al met al een vrij koel voorjaar. Het gras groeide daardoor trager, zodat het wat later kon worden gemaaid dan in 2014. Voor de pullen gaf dat wat meer kans om te overleven.

De nesten (zie tabel 1)

In totaal vonden we 630 nesten. Dat zijn er 34 minder dan vorig jaar. Dit is de tweede daling op rij. Vooral de Schollekster moest een veer laten.

We vonden 40 nesten minder (-24,5%).

De Grutto had een lichte achteruitgang met 6 nesten minder (-0,8%).

Van de Tureluur vonden we 9 nesten minder, een achteruitgang van (-29%).

Alleen de Kievit laat een positieve trend zien, we vonden 20 nesten meer (+5%).

Dus na drie jaar daling doet de Kievit het nu bij ons weer wat beter. Deze trend komt overeen met de trend in de hele provincie. Behalve bij de Tureluur, die het provinciaal wel beter deed dan in 2014.

Lees verder op de volgende pagina

tabel 1

Legsels per jaar en soort

| groepsnivo: NH37

Selectie: NH37 Weidevogelbeschermingsgroep IVN West Friesland 2015

Soort	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bergeend	1							1		
Bontbekplevier	2	4	4	2	1			9	4	1
Br kiekendief								1		
Fuut							1			
Gele kwikstaart	2	2	4		2	5		4	2	3
Graspieper		1				2				
Grutto	58	111	147	139	134	98	74	96	75	69
Kievit	366	531	577	587	626	613	434	392	362	382
Kluut				1	4	12	1	2	11	20
Krakeend	1	1	1		1	2	1			
Kuifeend		2	8	6	6	4	3	5	3	4
Meerkoet	2	6	18	3	7	2	6	2	6	
Patrijs			1							
Scholekster	98	106	134	155	162	182	134	153	163	123
Slobeend	3	7	6	7	13	2	4	2	1	2
Tureluur	13	70	55	73	72	55	33	30	31	22
Veldleeuwerik		1			2	3		4	1	2
Wilde eend		4	8	1	8	4	1	5	5	2
Totaal	546	846	961	974	1038	984	692	706	664	630

tabel 2

Legsels per soort

| groepsnivo: NH37

Selectie: NH37 Weidevogelbeschermingsgroep IVN West Friesland 2015

Soort	Totaal	Bekend	Uit	Niet uit	% uit	Pred.	Bew.	Werk.	Verl.	Ov.	Onb.
Bontbekplevier	1	1	0	1	0.00	0	0	1	0	0	0
Gele kwikstaart	3	3	3	0	100.00	0	0	0	0	0	0
Grutto	69	64	45	19	70.31	3	0	9	7	0	0
Kievit	382	375	331	44	88.27	7	1	28	6	0	2
Kluut	20	20	20	0	100.00	0	0	0	0	0	0
Kuifeend	4	4	3	1	75.00	0	0	1	0	0	0
Scholekster	123	116	97	19	83.62	5	0	9	4	0	1
Slobeend	2	2	2	0	100.00	0	0	0	0	0	0
Tureluur	22	18	16	2	88.89	0	0	2	0	0	0
Veldleeuwerik	2	2	2	0	100.00	0	0	0	0	0	0
Wilde eend	2	2	2	0	100.00	0	0	0	0	0	0
Totaal	630	607	521	86	85.83	16	1	50	17	0	3
% van bekend resultaat			85.83	14.17		2.47	0.16	8.24	2.8	0	0.49

Een leuke stijger is de Kluut die van 11 naar 20 gevonden nesten ging (+81%).

In tabel 2 zien we dat het gemiddelde uitkomstpercentage 85,8% is. Dat is 3% beter dan vorig jaar. Het provinciaal gemiddelde is 72%. Vooral veroorzaakt door een hoge predatie van 22% van de nesten.

In ons werkgebied werd slechts 2,5% van de gevonden nesten gepredeerd. Het hoge predatieniveau in de provincie wordt toegeschreven door toename van de predatoren door een goed muizenjaar in 2014. Het goede muizenjaar lijkt bij ons geen effect te hebben gehad. Door werkzaamheden ging ruim 8% van de nesten verloren.

Ten opzichte van 2014 is dat een stijging van 4,5 %.

Conclusie

Het aantal gevonden nesten is voor het tweede jaar op rij gedaald. Vooral van Scholekster en Tureluur werden minder nesten gevonden, maar ook Grutto deelde in de malai-

se, maar niet zo sterk. Alleen van de Kievit werden meer nesten gevonden dan vorig jaar.

Een leuk extraatje is dat de Kluut steeg van 11 naar 20 nesten.

Dit jaar waren er 5 groepen die zelf de gegevens in de database van Landschap Noord-Holland hebben ingevoerd. Voor een snellere gegevensverwerking zouden dit er meer moeten worden.

Nog een opmerkelijke melding van Willem Stammes uit Onderdijk in mei 2015:

Beste heer Tijssen, Ik heb u vorige week gebeld over de unieke vondst van ons groepje van een (prachtig) Kievits-nest met zeven eieren op een stuk bouwland in Venhuizen. Ik zou daar nog nader en met foto's op terug komen.

Lees verder op de volgende pagina

Een collega-weidevogelbeschermer adviseerde mij namelijk om het nest te gaan splitsen, want dit zou anders, als er niets mee gedaan zou worden, waarschijnlijk niet goed uitpakken. Ik heb vervolgens ook overleg met u over deze vondst gehad, omdat ik onze coördinator op dat moment niet kon bereiken.

We kwamen samen tot de conclusie dat dit het proberen waard is.

De volgende dag heb ik de eieren van elkaar gescheiden. Ik heb ze eerst geschouwd om te zien welke eieren qua bebroeding het 'best bij elkaar zouden passen'.

Vervolgens heb ik drie eieren in een (zelfgemaakt) nestje gelegd, een meter of acht van het oorspronkelijke nest af. Hier zijn dus vier eieren in achter gebleven.

We zijn erg benieuwd hoe dit wordt vervolgd. Zoals beloofd hou ik u op de hoogte over dit experiment.

En een andere opmerkelijke melding door Piet van der Hulst in mei 2015:

Hier een bijzondere foto van een Scholeksternest in een knotwilg. Gevonden op Golfbaan De Vlietlanden in Onderdijk, waar ik lid ben. Komt een dezerdagen uit en ik hou in de gaten hoe de pullen uit het nest komen. Ca. tweemeter boven de grond.

Nest met 7 Kievitseieren!
foto Willem Stammes

Scholeksternest in een knotwilg
foto Piet van der Hulst

Gedicht voor u opgezocht door Joke Tilgenkamp

De mens bezien

De mens maakt reizen
om zich te verbazen over

de hoogte van de bergen,
over de geweldige
golven van de zee,

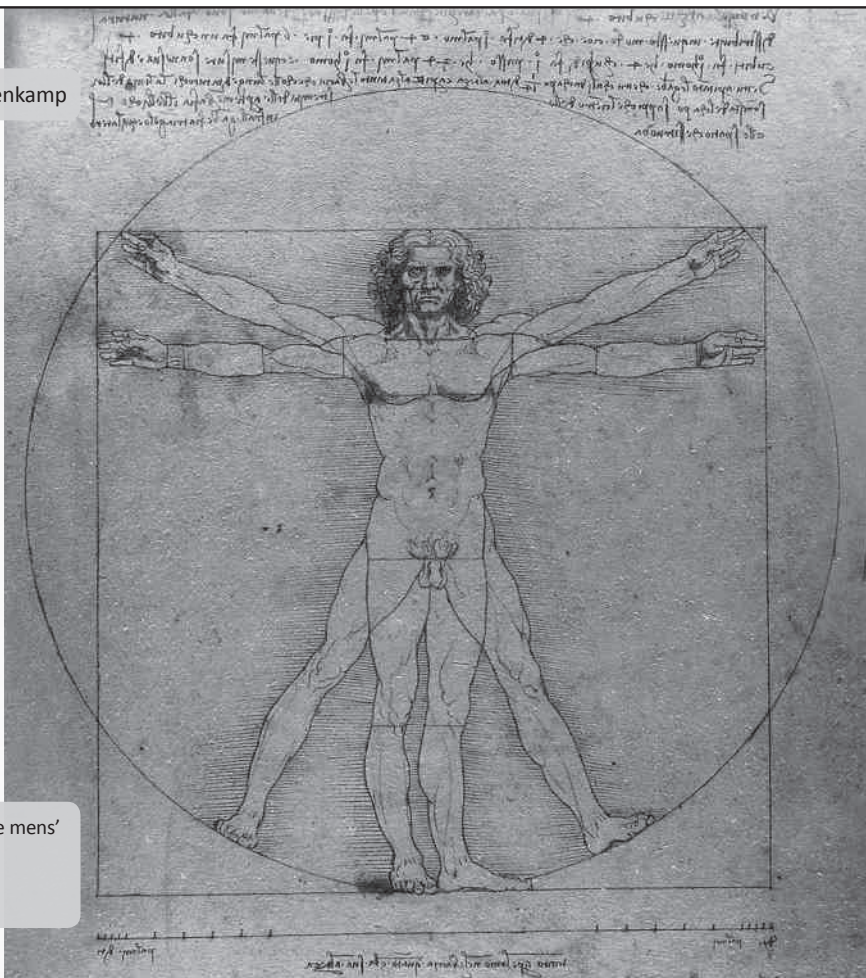
over de lange
loop van de rivieren,
over de eeuwige kringloop
van de sterren;

en aan zichzelf gaat hij
zonder verbazing voorbij.

Augustinus (354-430 n.C)

Een willekeurig opgevangen mening over 'het dier in de mens' leidde naar dit eeuwenoude gedicht.

Illustratie: *de Vitruviusman*, de beroemde tekening van Leonardo da Vinci (ca. 1490)

Indien onbestelbaar retour: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

